

ŠALEŠKI RUDAR

CASOPIS JE IZHAIAL KOT »RUDAR«, GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA RUDNIKA LIGNITA VELENJE. — OD 1. MAJA 1965 DALJE GA IZDAJA OBČINSKI ODBOR SZDL VELENJE.

GLAVNI IN ODGOVORNI UREDNIK
LIUBAN NARAKS

TEHNIČNI UREDNIK IVAN FIJAVZ

1. JULIJA 1965 — LETO I, STEVILKA 5

CENA 30 DIN — POSTNINA PLACANA V GOTOVINI

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČINE VELENJE

PRAZNOVANJE NAŠE

Kot vsako leto tako tudi leto praznujemo dan, ki so si ga naši narodi izbrali za svoj praznik v spomin na leto 1941, ko je CK KPJ pozval vse ljudstvo k uporu v borbo proti okupatorju in proti nasilju — v odločilen spopad, ki nam je po krvavih štirih letih prinesel zmago.

Naše ljudstvo ne bo nikoli pozabilo najtežjih ur svoje zgodovine, nad milijon sedem sto tisoč naših mož, žena in otrok, padlih v ognju vojne in taboriščnih smrti, oropanih, požganih in razdejanih vasi in mest, opustošenih in uničenih tovarn, železnic, cest in polj. Ne bo pozabilo najbolj krvave poti v svoji zgodovini, zato si bo z vsemi svojimi močmi prizadevalo, da se takšna ali še strašnejša trpljenja ljudi v novi vojni ne bi nikoli več ponovila — ne pri nas, ne v svetu. Žal, pa žarišča novih spopadov nenehno rastejo. V Aziji in Afriki teče kri, življenja izgubljajo nedolžni, brezpravni se borijo za svoj obstoj, za osamosvojitve, za svobodo. Njihov boj je pravičen, podpira ga vse svobodoljubno človeštvo, zato bo prej ali slej dosegel svoj cilj. Vsi ti narodi vidijo ravno v Jugoslaviji vzgled, kako se je treba boriti in tudi zmagati. Srčno jim želimo, da bi čimprej dosegli to, kar želijo. Prav je, da se ob našem

prazniku ozremo na prehojeno pot od povojne izgradnje pa do najnovejših dogajanj. Dovolj je, če pogledamo le napredek naše doline. Še pred dobrimi desetimi leti se je na mestu, kjer stoji in se gradi naše Velenje, raztezalo močvirje in pašniki. S pridnimi rokami in ob pomoči naše skupnosti imamo danes novo mesto, imamo nove objekte, nove komunikacije, pa tudi novega človeka — upravjalca. Ob vsem tem naglem tempu življenja in dogajanja pa nismo pozabili na tiste, ki so nam današnje dobrine priborili, na naše borce in aktiviste.

Le nekaj podatkov. Občinska organizacija Združenja borcev NOV šteje trenutno 2346 članov. V zadnjih petih letih je dobilo članstvo 159 članov organizacije, priznavalnino pa dobiva 31 borcev. V organih upravljanja, svetih in komisijah sodeluje nad 200 članov organizacije. Skratka, aktivnost borcev se

kaže povsod, pa čeprav njihovo zdravstveno stanje ni najboljše. Sarco v bivšem celjskem okraju je lani umrl nad 600 članov zveze, to kaže, da bo treba prav zdravstvenemu stanju borcev posvetiti še več pozornosti. Treba jih bo razbremeniti in jim omogočiti več počitka. Leta so tu in ni čudno, če marsikateri borec določenih nalog ne zmore več.

Vse priznanje gre vodstvu občinske organizacije, ki se zaveda, da borci ne bodo živeli »večno«, zato polaga posebno pozornost področju razvijanja tradicij NOB, ko ob praznikih prireja predavanja po šolah, o zgodovini borbe, njenem poteku in trpljenju ljudstva med vojno. Takšnih predavanj smo imeli v lanskem letu kar 135 in z veseljem ugotovljamo, da so v polni meri dosegla svoj namen. Borcem dajemo med drugim prednost pri zaposlovanju, pri pridobitvi kvalifikacij, skratka, naša socialistična

stična družba se zaveda, kaj je tem ljudem dolžna, zato se trudi reševati hitro in učinkovito probleme borcev. Posebna komisija, ki je bila pred nedavnim imenovana, je rešila dosedaj 89 vlog, naj si bo glede stanovaj, zaposlitve, pomoči in slično. Posebna pozornost velja v zadnjem času višinskim predelom kmetom-borcem. Gre za odpis davkov hribovitim kmetom, za pomoč pri zdravljenju z uvedbo zdravstvenega zavarovanja, za denarno pomoč in druge oblike pomoči. Žal, smo začeli reševati vprašanja teh ljudi dokaj pozno, vendar upamo, da bomo zamujeno še nadoknadili. Vsekakor je prizadevanje družbe pri reševanju borčevskih zadev dokaj široko, saj je znano, da se urejajo pokojnine borcem, da so bile zvišane invalidnine in da bo prav v kratkem vprašanje materialnega stimulansa borcev dokončno rešeno. Razumevanje, ki ga kaže družba do borčevskih vprašanj, se bo bogato obrestovalo, saj so ravno borci tisti, ki še danes, kljub rahlemu zdravju sodelujejo tam, kjer je najtežje.

Vsem bivšim borcem, aktivistom, sodelavcem, internancem in zapornikom ter vsem našim delovnim ljudem iskrene čestitke ob 4. juliju — Dnevu borca! S. Vrtačnik

DOLINE

NAJ ŽIVI NAŠ RUDARSKI PRAZNIK 3. JULIJ, PRAZNIK SPOMINOV NA VISOKO IN VZGLEDNO REVOLUCIONARNOST NAŠIH RUDARJEV V DOBI PRED OSVOBODITVIJO IN MED OBOROŽENO VSTAJO SAMO.

Rudarski revirji širom po Sloveniji so bili vselej izhodišča in žarišča upornosti in borbe proti stari buržoazni Jugoslaviji, ki nam ni hotela priznati vsaj najosnovnejših pravic. Ravno iz naših rudarskih revirjev so potekale številne in odločne revolucionarne akcije iz te dobe. Fašisti, orjunaši in žandarji so sicer skušali streti našo revolucionarno zavest, vendar niso uspeli. Gladovne stavke, sabotaže in štrajki ter udarci iz gole pesti so bili naš odločen odgovor, odgovor neuklonljive volje, ki hoče pravico, obsoja pa zločinska početja takratnih nosilcev buržoazne oblasti.

Svetli zgledi revolucionarnih podvigov naših rudarjev v oboroženi vstaji sami prav tako potrjujejo, da zna naš rudar udariti in se boriti zoper zver, ki ga hoče zasušiti in uničiti. In zato, tovariši rudarji, je naš rudarski 3. julij tisti slavnostni dan v naših rudarskih revirjih, ob katerem se s ponosom spominjamo, da je naša revolucionarna zavest v preteklosti lep in uspešen doprinos k zmagi nad fašističnimi vampirji slovenskega naroda.

Ta dan, 3. julij, pa ni samo dan spominov, marveč tudi dan, ko zunaj naših jam pregledamo našo doslej prehojeno pot. Naša doslej prehojena pot

potrjuje, da smo zvesto in disciplinirano sledili in uresničevali naloge, ki nam jih je dajala naša družbena skupnost. Uspehi niso izostali. Živimo in delamo v lepo urejenem rudarskem mestu. To mesto je sad

delovne rezultate. Večkrat smo v svoji vnemi in želji, da pospešimo naš razvoj in napredek, delali in poslovali v oblikah, ki so bile drugim še tuje in so jih celo grajali ter obsojali, kasneje pa take naše korake — ko uspehov takšnega dela niso mogli več zanikati — celo hvalili in jih priporočali drugim kolektivom. Vidite, naša pot je bila pravilna, koristna za nas in druge.

Naš 3. julij je tudi dan, ko na praznični način manifestiramo svojo voljo, da hočemo

movine. In ta naša volja ni samo beseda. Ne, vsak dan jo vlagamo v naše delo, v naše delovne naloge. Dosežke dela merimo in se jih veselimo, ker nam vlivajo nov pogum, novo veselje in voljo za nove in še zahtevnejše naloge.

Naš 3. julij je tudi dan, ko izpovedujemo svojo vero in zvestobo načelom Zveze komunistov Jugoslavije in Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije s tovarišem Titom na čelu. Njegove besede na VIII. kongresu ZKJ so bile tehtne in preudarne, iskrene in jasne. Kot takšne jih je naš kolektiv tudi sprejel. Za slehernega izmed nas, ki res dela in želi kolektivu uspehe in napredek, veljajo kot napotilo, po katerem se bomo ravnali in ga dosledno uresničevali.

Na ta način bomo najbolj koristno in najhitreje oblikovali nov mejnik v razvojni dobi našega kolektiva, mejnik, ki bo omogočal našemu kolektivu, da bo razvijal še hitreje in še bolj vsestransko, kot doslej, svojo podobo in moč v okviru gospodarstva naše domovine.

Ko praznujemo velenjski rudarji svoj poklicni praznik, pošiljamo vsem rudarskim revirjem Slovenije svoje iskrene in tovariške pozdrave. Mi in vi bodimo vztrajni, enotni in predani veliki stvari socializma.

Srečno!

Predsednik centralnega delavskega sveta RLV
Erno Rahten

ČESTITA UREDNIŠTVO ŠALEŠKEGA RUDARJA

PREMOGARSKI MUZEJ

Ze dalj časa govorimo v Velenju o premogarskem muzeju. Čeprav muzeja še ni, je društvo rudarsko metalurških inženirjev in tehnikov restavriralo velenjski grad, uredilo notranje prostore in zbiralo muzejske eksponate. Mnogo je bilo že narejenega vendar muzej še ni odprt za obiskovalce. Zato sem stopil na grad in se sam prepričal ali bo in kdaj bo odprt muzej na velenjskem gradu.

Naloga muzejske zbirke v Velenju je prikazati razvoj premogarstva na slovenskem narodnostnem ozemlju. Muzej bo prikazal vlogo dela, kapitala in tržišča na razvoj premogarstva. Zato se velenjski muzej ne bo izključno naslanjal na zbiranje in prikazovanje proizvajalnih sredstev, temveč bo ta sredstva, v kolikor so ohranjena in zbrana, dopolnil z vzporednim prikazom tržišča, delovne sile in splošnim zgodovinskim okvirjem. Na ta način bo muzej prikazal obiskovalcem zgodovino nastajanja kapitalističnega gospodarstva in nadaljnji razvoj na Slovenskem. Seveda, vse s stališča premogarstva.

Pred grajskim vhodom sem naletel na tovariša Jurija Juga, upravitelja muzejske zbirke. Naj povem, da je Jurij Jug, po poklicu je namreč diplomirani zgodovinar, pred nedavnim prišel k nam v Velenje in prevzel dolžnost upravitelja muzejske zbirke na gradu. Ko sva ogledovala notranjost gradu

ničil tudi sodobno tezo o pouku zgodovine potom muzejske zbirke? Razumljivo je, da bo muzejska zbirka v Velenju tudi od izredne važnosti za vse vzgojno izobraževalne ustanove, predvsem za rudarsko šolski center, gimnazijo, večerno politično šolo ter razne strokovne in druž-

Jurij Jug, upravitelj muzeja, ogleduje razstavljene predmete

in politično borbo proizvajalcev. Ker bo tako zastavljen muzej omogočil, da se pri obravnavanju zgodovine izhaja iz delovnega mesta ali delovne organizacije, zato bo na ta način vse-kakor uresničil sodobno tezo o pouku zgodovine.

Na kakšen način bo dobil obiskovalec, z obiskom muzeja na velenjskem gradu, dejansko predstavilo o premogarstvu? Ali drugače, koliko razstavnih delov bo v muzeju?

»Muzejsko zbirko bodo sestavljali trije glavni deli. Vsak naj bi na svoj način pripomogel izoblikovati obiskovalčev predstavilo o premogarstvu.

Prvi del bo v naravni velikosti predstavljal rov z vso opremo, ki jo lahko vidimo v slovenskih rudniških premoga. Rov bo v kletnih prostorih gradu, dolg pa bo okoli 60 metrov. Poleg uporabljenih načinov opreževanja, bo v njem prikazana tudi ventilacija, razsvetljava idr. V tem prvem muzejskem delu se bodo obiskovalci predvsem psihološko pripravili, da bodo imeli pri nadaljnjem ogledovanju občutek, da so dejansko v premogarskem muzeju.

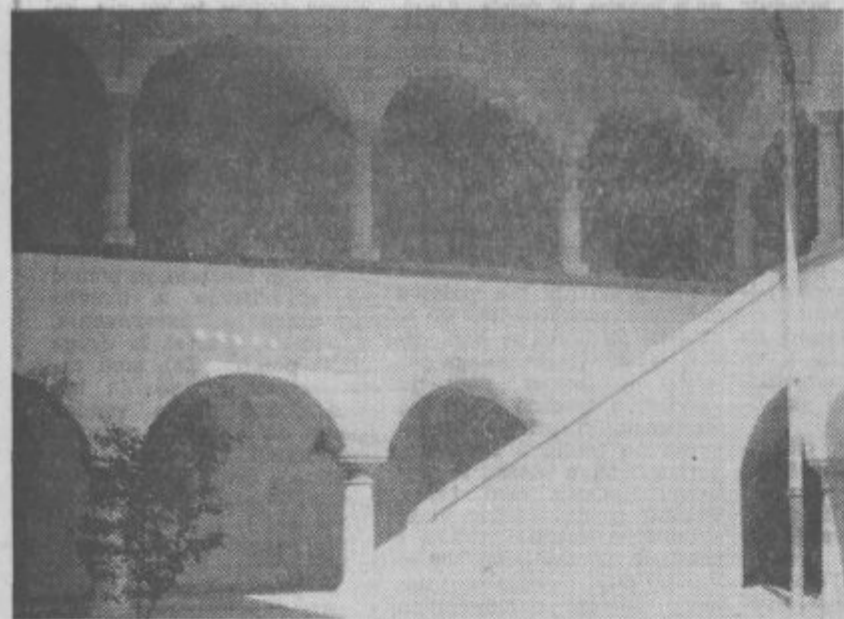
Drugi del — imenovali ga bomo tematski del — bo z zgodovinskim prikazom razvoja proizvajalnih sredstev in odkopnih metod, skratka s posredovanjem najnujnejših podatkov in predstav o delu v rudnikih, omogočil obiskovalcem, da bodo lažje sledili prikazu zgodovine posameznih rudnikov, nastajanju premogokopnih družb in vplivu premoga na razvoj naše industrije. Zgodovina premogarstva na slovenskem narodnostnem ozemlju pa bo vse do današnjih dni razvojno prikazana v tretjem delu muzeja.

Moram povedati, da bo najvažnejša naloga muzeja še nadalje zbiranje in čuvanje predmetov, ki lahko doprinejo k proučevanju zgodovine premogarstva. Ne bomo se mogli omejiti le na delovna sredstva, temveč bomo morali upoštevati tudi razne zgodovinske listine in podobno. Ni izključno, da bomo pri znanstveni obdelavi zbranih predmetov in študiju listin naleteli na popolnoma neobdelana področja.

In kdaj bom lahko prišel na obisk muzejske zbirke rednim potom kot obiskovalec?

»Muzejsko zbirko na velenjskem gradu bomo odprli 3. julija na dan rudarjev prihodnje leto.«

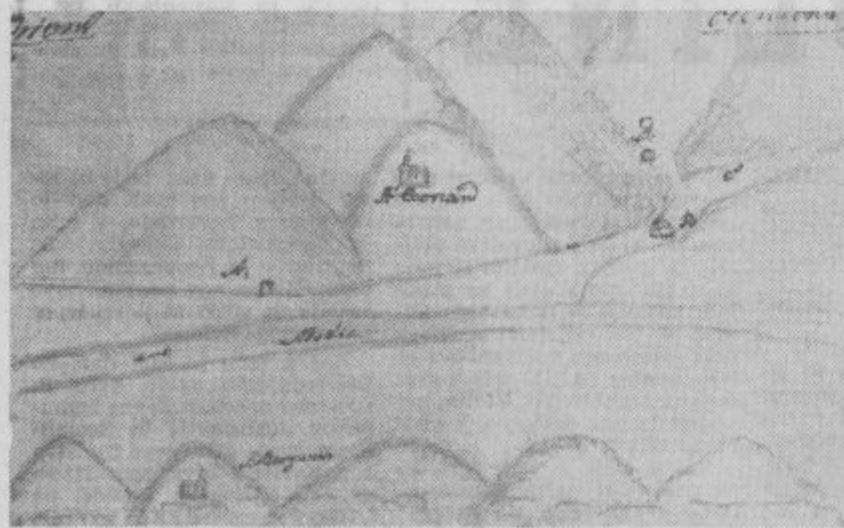
Mnogo uspeha tovariš Jug pri ureditvi muzejske zbirke in navidejnih čez leto dni na otvoritvi!

in zbrane ter deloma že razstavljene muzejske zbirke je najin pogovor tako-le potekal.

Zanima me tovariš Jug, če bo muzej poleg tega, da bo prikazal razvojno pot premogarstva in ohranjena proizvajalna sredstva, ured-

beno ekonomske seminarje. S kombinacijo originalnih predmetov, fotografij, fotokopij, maket in modelov, bomo obiskovalcem omogočili doživetje borbe človeka z naravnimi silami ter njegovo rast v tej borbi. Vzporedno z razvojem proizvodnih sredstev bo moral muzej prikazati tudi ekonomsko

Skica, na kateri je 13. aprila 1908 Josef Pinhack označil svojo jamsko mero (črka D) v Kisovskem grabnu. Iz muzejske zbirke v Velenju.

NIČ VEČ ŠUŠMARSTVA

V letu 1964 je izšel zakon o obrtnih delavnicah samostojnih obrtnikov, ki se razlikuje od prejšnjega predpisa, ki je urejal obrtno dejavnost samostojnih obrtnikov. Sprememba je predvsem v tem, da lahko občani opravljajo obrtno storitve kot postranski poklic. To se pravi, da lahko opravljajo obrtno storitve tudi tisti, ki so v delovnem razmerju, osebni upokojeanci, vojni invalidi, delovni invalidi, gospodinjice in drugi in ne samo tisti, ki jim je obrtna dejavnost glavni poklic.

Kdor želi opravljati obrtno storitve kot stranski poklic mora to prijaviti pristojnemu organu občine. V kolikor je občan v delovnem razmerju mora priložiti priložiti še dokaz, da je obvestil delovno organizacijo v kateri je zaposlen. Dokaz o strokovni usposobljenosti pa priložijo samo tisti, ki želijo opravljati obrtno storitve, za katere je potrebno poznavanje tehničnih in varnostnih predpisov. Kdor opravlja obrtno storitve kot postranski poklic ne sme uporabljati dopolnilnega dela drugih in ne sme imeti vajencev.

Skupščina občine Velenje je sprejela odlok o prispevkih in davkih, v katerem je določen pavšalni prispevek za tiste, ki bodo opravljali obrtno storitve kot postranski poklic. Prispevek je različen z ozirom na obrtno dejavnost in znaša od 4000 do 20.000 din letno.

Zakon o zasebnem gostinstvu

Z novim zakonom je občanom omogočeno, da lahko z osebnim delom in s svojimi sredstvi opravljajo gostinsko dejavnost, v kolikor izpolnjujejo predpisane pogoje in jim tega ni mogoče odreči. To dejavnost lahko opravljajo v katerem koli kraju na območju naše občine. Gostinsko dejavnost lahko opravljajo razen ožjih družinskih članov še 3 delavci, v kolikor pa gostinski obrat izpolnjuje pogoje, ki so določeni s posebnimi predpisi za vajence, pa ima lahko tu-

iz tega je razvidno, da je prispevek samo simboličen. Zato naj bi tisti, ki opravljajo kakršne koli obrtno storitve še ilegalno, prijavijo takšno delo pristojnemu organu občine.

Na občini so izdali že 35 dovoljenj, zato je najbolje, da se vsi prizadeti brez odklepanja prijavijo.

di vajence. Gostinski obrat posluje celoletno, lahko pa tudi samo sezonsko. To je namreč odvisno, kje se gostinska dejavnost opravlja.

Z ozirom na kraj, kjer se gostinska dejavnost opravlja, lahko upravni organ presodi, ali je za to potrebna strokovna usposobljenost.

Tisti, ki želijo opravljati gostinsko dejavnost, lahko dobijo podrobnejše informacije na skupščini občine Velenje.

S sredstvi sklada za zdravstveno zavarovanje je potrebno skrbneje

GOSPODARITI

Zbor delovnih skupnosti občinske skupščine je na svoji zadnji seji že drugič v letošnjem letu obravnaval gospodarjenje s sredstvi sklada za zdravstveno zavarovanje delavcev v naši občini. Na seji pa je bilo ponovno ugotovljeno, da izdatki za zdravstveno varstvo delavcev in njihovih družinskih članov zelo hitro naraščajo in da se bodo po predračunu povečali od 1 milijarde 132 milijonov v letu 1964 na milijardo 500 milijonov dinarjev, kar znaša 32% več. Predvideva se, da se bodo najbolj povečali izdatki za zdravljenje v bolnišnicah, za izplačevanje nadomestil zavarovancem, ko zaradi zdravljenja ne delajo ter za zdravniške preglede in druge oblike zdravniške pomoči v ambulantah. Izdatki za te namene so se povečali predvsem zaradi dokaj višjih cen za zdravstvene storitve in zaradi stalnega naraščanja bolniškega staleža, saj je bilo v letošnjem januarju 6,2%, v februarju 7%, v marcu 7,1% in v aprilu 7% vseh delavcev v občini odsotnih z dela zaradi bolezenskih izostankov. Zaradi tako visokega staleža naraščajo ne samo stroški zdravljenja, temveč ovira to tudi delovne organizacije pri uspešnem gospodarjenju.

V prvih štirih mesecih letošnjega leta dohodki sklada za zdravstveno zavarovanje niso mogli pokriti vseh izdatkov in je zaradi tega nastala v tem obdobju izguba v višini 14.000.000 dinarjev. Zaradi tega je Skupščina

komunalne skupnosti socialnega zavarovanja sklenila povečati osnovni prispevek za zdravstveno zavarovanje v drugem polletju letošnjega leta na 9,3% vseh bruto izplačanih osebnih dohodkov posamezne osebe v delovnem razmerju v naši občini.

Da bi se izboljšalo to neugodno stanje, je zbor delovnih skupnosti občinske skupščine sklenil še enkrat pozvati zdravstveno službo in vse delovne organizacije v občini, da napravijo v mejah svojega delovnega področja vse, da bi se začeli stroški za zdravstveno zavarovanje postopoma zmanjševati.

Vsi si morajo prizadevati, da se preprečijo zlorabe na račun sredstev zdravstvenega zavarovanja, istočasno pa se morajo nuditi sodobne metode zdravljenja vsem, ki so resnično bolni. Zmanjšanje izdatkov za zdravstveno zavarovanje pa navsezadnje zahteva tudi naša nova gospodarska reforma, ki zahteva tudi zmanjšanje stroškov za državno upravo in družbene službe z izjemo šolstva. Z zmanjšanjem teh stroškov se želi doseči, da bi bile gospodarske organizacije obremenjene z manjšimi prispevki in da bi jim ostalo več sredstev za uspešnejše gospodarjenje.

Prav zaradi tega je zbor delovnih skupnosti občinske skupščine prepričan, da bo storjeno vse, kar je potrebno za zmanjšanje bolniškega staleža in ostalih stroškov za zdravstveno varstvo na normalno višino.

Kaj bodo naredile krajevne skupnosti

Z ŽELJO, DA BI ODPRAVILE POMANJKLJIVOSTI IN UREDILE POSAMEZNE KRAJEVNE PROBLEME, SO KRAJEVNE SKUPNOSTI V VELENJSKI OBČINI NA ZBORIH VOLIVCEV SPREJELE OBSEŽNE PROGRAME DELA. NAŠE BRALCE SEZNANJAMO Z NAČRTI POSAMEZNIH SKUPNOSTI.

V Plešivcu nameravajo končati z adaptacijo podružnične šole. Uredili in opremili bodo v šolskem posloplju prostore krajevnih družbeno političnih organizacij. Krajevno cesto, od kamneloma do šole, bodo usposobili za kamionski in avtobusni promet. Ker nameravajo popraviti ograjo okoli pokopališča in urediti vaške poti, zato bodo sredstva nabrali s krajevnim samopriskom. Popraviti nameravajo škarko ob potoku Velnji in na ta način podaljšati voznost občinske ceste. S tem bodo imeli otroci bližje do avtobusne postaje. V načrtu imajo tudi gradnjo otroškega igrišča pri šoli v Plešivcu.

Prebivalci Cirkove nameravajo usposobiti za kamionski in avtobusni prevoz ceste od Hrastovca do Cirkove. Krajevna skupnost je v ta namen že sprejela odlok o krajevnem samopriskom v znesku 5 milijonov dinarjev.

V Velenju bodo začeli graditi posloplje gimnazije, jeseni pa bodo v dveh oddelkih že pričeli s poukom. Prebivalci so predlagali, da v starem Velenju uredijo kiosk za prodajo zelenjave in sadja. Prav tako so predlagali prestaviti avtobusno postajališče iz starega v novo Velenje.

Program krajevne skupnosti v Pesjem predvideva preureditev osnovne šole. Pobrali bodo krajevni samoprisk, da bodo za naselje Pesje napeljali priključek vodovoda od javnega vodovoda za Saleško dolino.

V Skalah bodo že letos dogradili dom družbenih organizacij. Ko so sprejemali program krajevne skupnosti, so prebivalci menili, da je rudnik lignita dolžan napraviti ograjo okoli pokopališča, ker so morali zaradi rudarskih del prestaviti pokopališče na drugo mesto.

Predračun za zamenjavo dotrajane električnega omrežja v Sentilju znaša 6 milijonov dinarjev. Podjetje za distribucijo električne energije je pripravljeno prispevati milijon dinarjev. Krajevna skupnost ima v načrtu zamenjavo tega električnega omrežja. Obnoviti želijo fasado pravega doma in sprti vzdrževati krajevne ceste in pokopališče.

Prebivalci Topolišče so sprejeli v letni plan redno vzdrževanje ceste, ki vodi iz Soštanja. V perspektivi pa želijo, da se cesta modernizira in napolnje asfal. Letos bodo nabavili potrebno opremo za dom družbenih organizacij.

V Saleku bodo obnovljali in vzdrževali krajevne ceste ter napeljali vodovod v del naselja.

Krajevna skupnost Smartno ob Paki ima obsežen delovni načrt. Asfaltirati nameravajo dovezno cesto do osnovne šole. Popravili bodo most preko Pake in končali kanalizacijo. Napeljali bodo vodovod v Rečico ob Paki in Paško vas. Poleg tega pa bodo preuredili šolo v Skornem pri Soštanju in napravili priključek za cesto v Mali vrh mimo Boleta, ker je sedanji prehod preko proge prepovedan.

V Sentflorjanu pri Soštanju nameravajo obnoviti in vzdrževati cesto od Imperla do Pusovnika ter nadaljevati gradnjo ceste od Glinšeka do Pirečnika v Skornem.

Ravenčani imajo v načrtu, da bodo uredili za avtobusni promet cesta do osnovne šole. Izdelati pa bodo dali potrebne načrte za adaptacijo tamkajšnje osnovne šole.

V Podkraju pri Velenju želijo obnoviti vse krajevne ceste. Krajevne ceste bodo uredili tudi v Družmirju pri Soštanju. Poleg tega pa bodo popravili pokopališki zid.

Kaj nameravajo urediti v Soštanju? Dom »Partizana« želi adaptirati. Dogradili in obnovili bodo tudi I. osnovno šolo, poskrbeli za kanalizacijo, ceste, igrišča in zelenice ter uredili javno razsvetljava na Cesti talcev.

V Zavodnji bodo redno vzdrževali krajevne ceste.

Krajevna skupnost Paka pri Velenju ima v načrtu elektrifikacijo zaselka Sentvid ob cesti Velenje—Slovenj Gradec.

Tudi v Lokovici bodo obnovljali in vzdrževali lokalne ceste, zlasti tiste, ki so bile kategorizirane kot ceste IV. reda.

Vse krajevne skupnosti nameravajo tudi:

— izboljšati položaj hribovskih kmetij na podlagi sprejetih zaključkov posvetovanja v Velenju;

— stalno skrbeti za lepši videz in boljše komunalno ureditev njihovih naselij;

— poglobiti kooperacijske odnose kmetijsko zadrugo in gozdnim gospodarstvom zaradi povečanja kmetijske proizvodnje in izboljšanja življenjskih pogojev kmetijskih proizvajalcev;

— reševati socialne probleme in skrbeti za varstvo otrok.

Takšni so programi krajevnih skupnosti v velenjski občini. O tem, kaj vse so že v posameznih krajih naredili, bomo poročali v naslednjih številkih našega časopisa.

SKOK ČEZ KOŽO

Stan rudarski boji nam pozdravljen,
stan rudarski, ti si naša slast,
v znoju vročem in brez sončne luči,
delat svoji domovini čast.

(Rudarska himna)

Prastara rudarska dela nam kažejo in zgodovinske listine nam pričajo, da so pri nas rudarili že prastari narodi Ilirov in Kelto. To je znamenita okolica Litije s prazgodovinsko naselbino na Vah, enako Magdalenska gora pri Smarju pri Ljubljani. V grobiščih starih gomil so našli kovinske predmete tedanje kulture iz bakra, brona, svineca in pozneje iz železa. Pripovedujejo o Benečanih, da so pri nas našli zlato, od tedaj poteka bajka o Zlatorogu, katerega zlati roglji odpro zaklade v planinah pod Bogatinom. V Ziljski dolini na Koroškem so slovele topilnice brona, pozneje medij, v Rablju svinčeni predmeti poleg železnega orodja iz Kanalske doline. Sledove naselbin rudarjev in železarjev lahko najdemo na številnih gradbiščih po vseh naših krajih blizu železnih rudniških krajev. Kot prvo je omeniti gradišče pri Sv. Mihaelu v Hrenovici pri Senožečah na pobočju Nanosa, kjer so pridobivali železovo rudo v tamkajšnjih z gruščem in ilovico napoljenih globelih. Drugo skupino takih gradišč tvorijo železova rudniška območja v Ljubljani in dalje vzdolž Save, tretjo skupino stare topilnice med Savo in Krko. Onstran Gorjancev do Kolpe so našli stare topilnice na griču Kučesu pri Podzemlju in pri Dobljčah. Svojo skupino prazgodovinskih topilnic sestavlja področje Bohinja.

Rimljani so iskali pri nas plemenite kovine, toda enako je bilo naše rudarstvo barvnih kovin npr. okrog Litije, v Knapovžah in Trebnem na visoki stopnji. Rimski pesniki opevajo norijsko jeklo, slovito za izdelavo orožja in orodja. Glavno tržišče za železo postane Virunum na Gosposvetem polju na Slovenskem Koroškem. Slovani, ki so v 6. in 7. stoletju naselili naše kraje, so že znali topiti in obdelovati železo na poseben način, ki se je ohranil ves srednji vek. Omenjeni so slovenski rudarji v Eisenerzu, ki ga omenja zgodovina leta 712 in v rudniku Sv. Lenarta v Lavantinski dolini leta 890.

Po pomembnem rudarjenju svinčne rude dobi mesto Velikovec v 13. stoletju svoje ime »Pliberk«. V Mežici so omenjeni prvi rovi na Peči že leta 1442. Ob prehodu v novi vek okrog 1493. leta je našel kmet živo srebro v srebrnem studencu v Idriji. V Železnikih, Kroplji, Kamni gorici in v Gorenjskem kotu so pričeli v 14. stoletju pridobivati železovo rudo in v Fužinah z izrabo vodnih moči

svojem znamenitem delu »Slava vojvodine Kranjske« da so našli kmetje v bližini vasi Strahole premogov zdrob, ki so ga takrat imenovali »premogova kri«, lekarnarji pa »zmajeva kri« in ga rabili za zdravljenje bolne živine. Rudnik rjavega premoga je pred nekaj leti proslavil 200-letnico obstoja. V prekratni dobi industrializacije, konec 18. in v začetku 19. stoletja, postane premogovno bogastvo ob

Rudarski znak z letnico 1729 pričča, da je bil na mestu poznejšega rudnika barita v Plešah, ki so ga ponovno odprli po prvi svetovni vojni, že pred 250. leti svinčeni rudnik. Rudnik kaolinske gline Črne pri Kamniku je obratoval že leta 1856.

Tako je Slovenija že od nekdaj znana ne le po svojih naravnih lepota, temveč je tudi neposredno rudarska dežela. Rudarji Slovenci širijo glas spretnih in pridnih rudarjev po celem svetu. Z mogočnim razvojem rudarstva po osvoboditvi je danes zaposleno samo v rudarstvu v Sloveniji okrog 18.000 rudarjev. Prodajna vrednost rudarskih produktov pa se je povzpela na 43 milijard dinarjev.

Vsi kraji v katerih cvete rudarstvo dobe posebno obeležje, enako kot napravi rudarja način zaposlitve, stalna ogroženost, potrebna moč, preudarnost in spretnost resnega in tihega. Rudar je pogumen in vztrajen kljub vsakdanjim nevarnostim in je vedno pripravljen pomagati tovarišem v stiski.

Že v srednjem veku so bili rudarji povezani v organizirane skupnosti in z vstopom v rudarski stan je pridobil rudar-novinec razne privilegije in svoboščine. Zato so se od starega rudarstva ohranile posebno tri stvari doma neizpremenjene: rudarska noša, rudarska govornica in rudarske slovesnosti.

Rudarska noša se je razvila iz čisto poklicnih in praktičnih razlogov, smotno in primerno delu rudarja v jami. Prvotno je bil to rjav ogrtač s kapuco in seveda jamsko kožo. Za rudarske slavnosti so nosili belo rudarsko nošo — suknjo in kapuco. V 19. stoletju se je uveljavila v Štiavnicah na Slovaškem sedanja mlajša črna noša — rudarska uniforma. Raz-

likovali so po noši rudarje s kožo, to je rudarje, ki se vozijo v jamo, rudarje s peresom, to so bili upravni in računski nameščenci in rudarje z ognjem, današnje topničarje. Rudarska koža ne spada samo k noši, ampak je tudi simbol rudarske časti. Vstop v rudarski stan se vrši s skokom preko kože. Vzeti rudarju kožo pa pomeni, tega spoditi iz službe zaradi nečastnega dejanja.

Govornica je bogata z jasnimi in lepimi besedami s katerimi označuje rudar rudarsko orodje, dejavnost in naprave. Te besede so tudi prešle v strokovno literaturo npr. kovina, talnina, starina, kopač in podobno. Izraz »Glück auf« — »Srečno«, izvira iz rudarskih krogov Saksone v Nemčiji in se je razširil v drugi polovici 16. stoletja v druge rudarske dežele. Po zdrav želi rudarju, da se mu odpre močna in bogata ruda in da se vrne iz jame čil in zdrav.

Posebno se je ohranil praznik slovesnega sprejema mladih rudarjev v rudarsko skupnost. Ta iz 16. stoletja iz Slovaških rudnikov prenesena navada je prišla v rudarske šole. Letos imamo v Velenju V. »skok čez kožo«. Pomen skoka čez kožo je v prehodu novincev-rudarja v nov zanimiv svet, vendar poln skrbi in temnine. Koža, na kateri je v prejšnjih časih rudar držal v globino zemlje, je znamenje tega slavnostnega obreda. Skok je prag iz dneva v noč in iz svetlobe v temo, ki ga je treba preskočiti, da je možen povratek. Pogumen rudar skoči trdno z obema nogama, brez spotikljaja in naglice, po hitri odločitvi in z zavestjo delovne moči. Stari rudarji, ki drže kožo, so izkušeni ljudje jam in rudnikov, ki lahko kot botri pomagajo in svetujejo pri prehodu v praktični rudarski poklic.

...skoči mladi rudar...

SRECKO JAVORNIK bo letos, na dan rudarjev, skočil čez kožo v rudarski stan. Uspešno je končal rudarsko šolo v Velenju in kot sam pravi, je s tem dosegel svoj življenjski cilj. Ostal bo rudar do konca življenja.

izvajati znamenito železarsko obrt. Nekaj let po 1821. letu, ko so našli v Franciji boksit, so odkrili v Bohinju podobno rudo imenovano vskažnit. Prvi omenja zagorski rjavci premog Valvazor, ki piše v

Savi in Savinji vir dolgoletne rudarske, topilniške in steklarske dejavnosti. Prva raziskovanja v Saleški dolini so bila izvršena z globinskimi raziskovalnimi vrtinami in rudarskimi deli leta 1873.

RAZGOVOR z Ivanom Janom

Petnajst let mu je bilo, ko je začel rudariti v velenjskih jamah. Po tolikih letih naporega dela ga še vedno vidimo, kako se dan za dnem spušta s kletko v temne globine istega rudnika...

Ivan Jan je namreč najstarejši član rudnika Velenje in o njem teče beseda. Sedaj ima 52 let, pa vendar še ne bo zapustil rudnika, dokler bo pri močeh. V tem času je samo za štiri leta odšel po nalogu v Zabukovico. To je bilo takrat, ko sta se oba rudnika združila. Ves ostali čas, skoro 33 let, pa je neprekinjeno delal v Velenju.

»Veste, sprva se mi rudarjenje ni dopadlo«, mi je začel pripovedovati. »Najprej sem bil vozač in sem rinit hunte od konca žičnice do izvozne kletke pod starim šahtom. Preveč enolično je bilo in za mladega fanta zelo naporno. Potem so me dali na pripravo in šele takrat se je začelo pravo rudarsko delo. Rudar mora zavestno doživljati svoje delo. Čeprav globoko pod zemljo, stisnjen med gomile premoga, najde človek vedno kaj novega in zanimivega. Mene so privlačili dobro vidni ostanki korenin in debel starih drevov med lignitnim slojem. Večkrat smo našli tudi lupine školj in podobne stvari. Dobro je treba odpreti oči in tudi v jami se najdejo posebnosti, ki rudarja privlačijo. Tako me je sčasoma začelo delo v jami zanimati in povem vam, da ne bi pod nobenim pogojem zamenjal

rudarskega dela. Veseli me, srečen sem in ker sedaj tudi dobro zaslužim, zato bom ostal vseskozi rudar.»

Ali je kakšna razlika v načinu življenja rudarjev prej in sedaj?

»Ko pripovedujem mlajšim, pod kakšnimi pogoji smo včasih delali, me dvomljivo gledajo. Popolnoma jih razumem. Težko si je danes predstavljati, da smo nekoč hodili v jamo brez zaščitne rudarske čelade in brez prave delovne obleke. Na glavi smo imeli navadne klobuke ali kape. V premog smo vrtali z navadnimi ročnimi vrtalnimi napravami. Čez čas smo šele dobili električne vrtalne stroje. Brez dvoma smo zaradi takšnih pogojev dela fizično mnogo bolj trpeli kot danes. Delali smo vsak drugi dan, zato smo tudi zelo malo zaslužili. Večina rudarjev je morala po težkem jamskem delu delati še pri kmetih, da so se lahko preživljali. V Pesjem je bila skromna rudarska kolonija, kjer so v bedi prebivali nekateri rudarji. Sam nisem živel v tej koloniji, ker sem doma iz Skal. Tudi moj oče je bil rudar in sva skupaj hodila v rudnik.«

Kakšno mnenje imate o mlajših rudarjih?

»Na šolskem četu sem slišal od nekaterih novincev, da nimajo prave volje do rudarjenja, ampak jih držijo v rudniku le boljši zaslužki. Toda to so posamezniki in še ti se bodo polagoma privadili in vzljubili rudarski poklic. Večina mladih fantov pa že sedaj z veseljem dela in bodo gotovo postali dobri rudarji. Nimam bojazni, da starejši ne bomo imeli dobrih naslednikov. Sem ravno nasprotnega mišljenja. Pogoji, okolje in vsestranska vzgoja v rudarski šoli bo izoblikovala vedno boljše in sposobnejše rudarje. Takšne rudarje pa zahteva tudi sedanji čas.«

Se vam zdi, da pridejo neposredni proizvajalci v samoupravno sistemu, ki je uveden v velenjskem rudniku, do polne veljave?

»Brez dvoma. Morda ste že opazili, da pri najinem pogovoru rad posežem nazaj, zato mi ne zamerite, če bom tudi to pot primerjal, kako je bilo nekoč. Nikoli nismo imeli nobenih sestankov in zborov, da bi lahko na njih povedali svoja mišljenja. Nihče nas ni vprašal, kaj bi radi imeli, morali smo delati po ukazu. Zdaj pa je vse drugače. Sproti smo obve-

ščeni o proizvodnih rezultatih in vsem ostalem. In ne samo to, dejansko si sami določamo svoj zaslužek. V obračunskih enotah, kot pravimo pri nas v rudniku najmanjšim samoupravnim enotam, ugotovljamo poslovne stroške. Od večje proizvodnje in boljšega finančnega uspeha pa zavisijo tudi naši osebni dohodki. Tudi medsebojni odnosi so v takšnem sistemu bolj človeški, ker se pogovarjamo kot tovariši in ne več kot nadrejeni in podrejeni. Skratka, vsi lahko uveljavimo svoje ustvarjalne sposobnosti.«

Vi stanujete v Soštanju, tovariš Jan. Kako gledate na razvoj Novega Velenja in gospodarstva v Saleški dolini?

»Skoda, da nisem najmlajši član kolektiva. Ne toliko zaradi starosti, temveč zaradi boljšega življenja, ki ga lahko pričakujejo vsi mladi rudarji. Rudarji v našem rudniku bodo imeli vedno boljše življenjske pogoje. Jaz stanujem v Soštanju, vendar mislim, da nekateri v tem mestu napačno gledajo na razvoj Saleške doline. Velenje mora biti kulturno, gospodarsko in politično središče naše doline. S tem pa ni rečeno, da se Soštanj ne sme razvijati. Kolikor poznam stvari, so narejeni načrti, kje se lahko gradi in kje ne, zaradi eksploatacije premoga. Vendar pa se sami prebivalci tega mesta premalo brigajo za njegov zunanji izgled. Spominjam se, kako je bilo prijetno na prostovoljnem delu v Velenju. Dobro bi bilo, da bi velenjske izkušnje prenesli v Soštanj in tudi Soštanj bi lahko lepo uredili.«

Kaj boste delali, ko boste upokojeni?

»Ribaril bom, čeprav imam malo upanja, da bom kaj ulovil.«

So se vam v življenju uresničile vse želje?

»Nikoli nisem imel velikih načrtov, zato so se mi skoro vse želje uresničile. Samo ena se mi ni. Hotel sem narediti rudarsko nadzorniško šolo, vendar nisem dobil stipendije in ostal sem brez te šole.«

Ce bi imeli sina, bi mu priporočali rudarski poklic?

»Bi! Poskrbel bi, da bi se izšolal.«

Kaj priporočate ob letošnjem rudarskem prazniku vsem tistim mladim fantom, ki bodo skočili čez kožo?

»Priporočam jim, da so pri delu previdni in upoštevajo varnostne predpise. Želim, da vztrajno nadaljujejo rudarsko tradicijo nas starejših. Zavedajo se naj, da je rudarski poklic naporen a vendar časten.«

BILO JE PRED 130 LETI

V prvi polovici prejšnjega stoletja, to je okrog leta 1835, so v angleških rudnikih rudarji imeli 14-urni delovnik. Dečki stari 8 let so se že vključili v rudarsko delo, pa tudi deklice so bile med njimi. Očetje rudarji so vodili svoje otroke na težko delo.

Bili so tudi primeri, ko je otrok že s 6 letom začel delo s tem, da je z dletom in kladivom luščil železno žilo iz kamenine.

Kdor je izostal od dela je moral izgubljeni čas nadoknaditi z nadurnim delom. Rudarji niso še bili združeni v svojem stanovskem društvu, da bi se tako lahko borili za svoje človeške in delovne pravice proti lastnikom

rudnikov in železarn. Niso imeli zdravstvenega zavarovanja in so sami morali plačevati padarja — ranocelnika.

Že v otroški dobi, z 8 ali 10 letom starosti, so otroci postali delovni invalidi, pod vozički so izgubili nogo, zlomilo jim je roko ali odtrgalo prste na roki.

Za celodnevno garanje so rudarji in železarji prejeli mizerno plačilo. Prejemali so plačilne bone in so tako bili prisiljeni svoje življenjske potrebe kupovati v trgovinah, ki so bile last lastnikov rudnikov. Pomislite, kako se je spremenilo življenje rudarjev tekom 130 let. -ik

POZDRAV

rudarskemu prazniku

NOVO OBDOBJE dejavnosti

V zadnji številki smo poročali, da se bodo organi občinskih družbeno-političnih organizacij čez teden dni ponovno sestali na skupni seji in nadaljevali razpravljanje o gospodarsko-političnih ukrepih in bodočih nalogah. Obljubili smo tudi, da bomo bralce Šaleškega rudarja seznanili s sprejetimi zaključki, ki so jih na skupnem plenumu sprejeli občinski komite Zveze komunistov, občinski sindikalni svet in občinski odbor Socialistične zveze.

Ukrepi, ki se pripravljajo, imajo namen stabilizirati gospodarstvo. Razprave, ki so s tem v zvezi začete, ne smemo pojmovati kot kampanjske naloge, ampak zahtevajo dalj časa maksimalno angažiranost vseh subjektivnih sil. Glavno težišče vsega dela bo prenehanje v delovne organizacije. Dovolj elastično in pravi čas bomo morali opozarjati in doprinesati svoj delež k nekdanji graditvi našega socialističnega sistema ter politično reagirati na posamezne pojave. Vsi predvideni ukrepi imajo namen izpopolniti nedograjene gospodarski sistem in ustvariti solidne pogoje nadaljnega razvoja. Sedanja politika cen je povzročila precejšnjo neskladja. Zagotoviti in urediti je potrebno enake pogoje gospodarjenja vsem delovnim organizacijam.

Predvsem bo potrebno odpraviti nerazmerje cen. Pri tem bodo morale delovne organizacije zmanjševati pro-

izvodne stroške. Na plenumu so podarili, da bomo morali v občini narediti razčlenbo strukture investicij. Ko bodo izenačeni pogoji gospodarjenja in stabilizirano gospodarstvo se bo brez dvoma širše odprl proces tesnejšega sodelovanja med gospodarskimi organizacijami.

Obširno so na plenumu razpravljali o nalogah, ki stoje v tem obdobju pred vsemi družbeno-političnimi organizacijami. Najprej se bodo morali

člani teh organizacij sami seznaniti z namenom in bistvom ukrepov in med proizvajalci ustvarjati ugodno politično razpoloženje, da bodo dojeli dolgotrajnejši pomen vseh predvidenih ukrepov. Za čimprejšnji uspeh je pomembno enotno podpiranje ukrepov. Ni samo tehnična stvar kako jih bomo izvedli, ampak je izredno pomembna politična akcija. Zato se organizacijam Zveze komunistov in ostalim političnim organizacijam odpira novo

obdobje dejavnosti. Na terenu se bodo morale v največji meri politično uveljaviti.

Člani občinskih političnih forumov — zveze komunistov, sindikatov in socialistične zveze — so na plenumu sklenili, da bodo z dosledno in temeljito akcijo pristopili k izvajanju teh ukrepov na vseh področjih gospodarskega in družbenega življenja. Poudarili so, da mora biti akcija trajnega značaja. Družbeno-politične organizacije se bodo v občini odločno zavemale, da bo način gospodarjenja prilagojen novim nastalim pogojem, zlasti z odločno borbo za povečanje produktivnosti dela, večjim izvozom, dosledno disciplino pri delitvi, smotrno in umirjeno investicijsko politiko in omejevanjem nepotrebnega zaposlovanja.

Razvili bomo kmečki turizem

Pisali smo že, da krajevna skupnost v Belih vodah gradi novo cesto od gostilne Grebenšek do središča vasi. Otrokom želijo z zgraditvijo nove ceste omogočiti popolnejšo šolsko izobrazbo. Kraj pa bo postal turistično privlačna točka v vseh letnih časih.

Lani so v Belih vodah zgradili poleg šolskega poslopja kopalni bazen. Precej sredstev so prispevali sami vaščani. Pravijo, da so vsa dela opravljena okoli šole, vredna v bazenem vred štiri milijone dinarjev. Zato lahko z zaupanjem pričakujemo, da bodo zgradili tudi novo cesto in z njo še bolj povežali prijetno vasico z ostalim nižinskim svetom.

Povzemamo besede tajnika krajevne skupnosti v Belih vodah tovariša Jožefa Melanška, ki jih je povedal za časopis Občan.

»Graditev ceste ali, kot tudi pravimo, rekonstrukcija je letos največja akcija naše krajevne skupnosti. Dela najbrž ne bomo opravili do konca leta, saj mislimo podaljšati cesto od Belih vod do sedanje gozdne ceste Ljubija—Mozirje. Gozdno gospodarstvo Mozirje misli v naslednjih letih zgraditi cesto od kraja Enci do Kramarice. Ko bodo uresničeni naši načrti in načrt gozdnega gospodarstva, bodo sedaj težko dostopni planinski predeli (mislim za vsa motorna vozila) povezani s cestami tako, da bo lahko avtomobilist pripeljal iz Črne na Koroškem v Soštanj, Mozirje ali Ljubno v Savinjski dolini.

Mogoče se čudno sliši, vendar je res, da je pobuda za gradnjo ceste do Belih vod, dolga bo okoli 4 km, vznikla po zaslugi »šolske reforme«. Po sedanjih načelih šolske reforme naj dobi otrok v osemletki širšo in popolnejšo izobrazbo, kot jo je dobil poprej. To terja ustrezen strokovni kader, opremo delavnic itd. Za tako majhno število otrok, kot jih je tu v Belih vodah, vseh prebivalcev je po zadnjem štetju nekaj nad 400, ne more biti več učnih moči in zato naj bi otroci od četrtega razreda naprej obiskovali pouk v Soštanju.

Sedaj vozi avtobus samo do podnožja Belih vod in cesto gradimo zato, da bo avtobusna zveza s Soštanjem prav do Belih vod. V naslednjem šolskem letu računamo, da bodo otroci iz petega razreda in nadaljnjih razredov že obiskovali popolno osemletko v dolini.

Naši kraji so srednjevišinski, poljsčine tu skoraj ne uspevajo. Najprimerneje je, da razvijamo živinorejo. Toda prevoz mleka in mlečnih izdelkov bi bil v dolino predrag. In če bi tod razvili turizem v letnem in zimskem času, bi lahko kmetje vnovčili svoje pridelke kar doma. Ko smo se na svetu krajevne skupnosti in pozneje na sestanku prebivalstva pomenko-

vali o tem, ni bilo nasprotovanja za gradnjo ceste, bolj rečeno za podporo občanov samih, da bi čimprej dobili cesto. Nasprotno, ko smo pričeli računati, kolikšen naj bi bil prispevek posameznika ali posamezne družine, so bile številke kar razveseljive. Oko-

li šest milijonov dinarjev bomo zbrali sami in sicer tako, da bo ta vplačal denar, drugi poravnal »obveznosti« z delom, tretji pa prepustil les skupnosti za gradnjo ceste. Ko smo imeli pred seboj ta predračun, smo sestavili delovni program in ga posredovali občinski skupščini z željo, da tudi ta prispeva del sredstev. Načrt priprav je določal prav za vsak mesec, kaj moramo storiti, recimo letos v februarju, marcu, aprilu, maju. In tako sedaj čakamo samo še buldožerista, da prične s prvimi resnimi zemeljsko-gradbenimi deli. Sredstva za gradnjo so vsaj za letošnje leto zagotovljena. Razen naših šestih milijonov dinarjev bomo dobili nadaljnjih pet milijonov kot dotacijo občine, pet milijonov pa

bo prispeval gozdni sklad pri GG Nazarje.

V Belih vodah nameravamo razviti tudi turizem. Zavod za pospeševanje turizma v Slovenjem Gradcu (to je medobčinski zavod alpsko področnih občin) je že v dogovoru s tremi kmetovalci, da bi postavili weekend hišice poleg svojih poslopij in z gostilničarjem, ki bi nudil turistom celodnevno oskrbo. Obetamo si, da bo gostov — tudi tujcev — precej, saj so se že lani zanimali za prebivanje pri nas in ko bo dograjena cesta tudi od Belih vod do obstoječe gozdne ceste, ko bo mogoče priti z vozili iz Savinjske doline ali koroške strani in se napotiti prek naših krajev v Velenje, bo gostov vse več, saj jih bo privabljal naša pokrajina, ki je zelo slikovita.

Poljski pravniki v Velenju

V okviru jugoslovansko-poljskih pravniških dni si je v sredo, 16. junija delegacija poljskih pravnikov, ki jo je vodil predsednik Vrhovnega sodišča Poljske Marjan Mazura, med svojim bivanjem v Sloveniji, ogledala tudi Velenje.

Poljski pravniki so si ogledali tudi rudnik lignita Velenje, kjer so jih sprejeli predstavniki samoupravnih organov in pravne službe rudnika. Pri ogledu zunanjih rudniških naprav, so si gostje z zanimanjem in z občudovanjem ogledovali rudniške objekte kot so strojnica, klasirnica, izvozni jašek ter lamparna s kopalnico in pozorno spremljali razlago o osnovnih čimteljih proizvodnje, ki jim jo je s pridom v poljsčini razlagal predsednik upravnega odbora rudnika ing. Janez Grašič. Gostje so se posebno zanimali, kako rudnik z ozirom na nižjo kvaliteto lignitnega premoga, le-tega plasira na tržišču in če ga morda predeluje v kakšne druge oblike energije. Zanimalo jih je tudi delo oziroma organizacija pravne službe rudnika.

Po ogledu rudnika so si poljski pravniki še ogledali restavracijo in objekte ob velenjskem jezeru, delavski klub in kulturni dom, nakar so se proti večeru odpeljali nazaj v Ljubljano. V. K.

... ODPELJAL SE JE

Letos se je na velenjski tomboli zbralo 15.000 ljudi v pričakovanju, da bodo odpeljali Fička ali dobili vsaj eno izmed glavnih tombolskih dobitkov. Sreča je bila naklonjena samo nekaterim. Avtomobil Fiat 750 D je dobil Franc Sketa iz Braslovč. Ostale dobitke pa so dobili — motorno kolo Slavica Vrbovšek iz Smarja pri Jelšah, pralni stroj superavtomatik Gorenje Jože Mikek iz Soštanj, spalnico Antonija

Brodnik iz Gaberk, kuhinjsko pohištvo Zeljko Zupanič iz Kumrovca in Nada Dolenc iz Velenja, mikser s priključki Štefan Hribar iz Prebolca, radioaparat Ivan Martinc iz Velenja, vagon premoga Greta Debelak iz Podkrajca, žensko kolo Ivan Robnik iz Luč, 5 tone premoga Miro Holešek iz Dola pri Hrastniku, otroško kolo Branko Cigler iz Brestanice in Marija Lahovnik iz Pake pri Velenju.

Spati nisem mogel. Vstal sem in se sprehajal okrog Kristanove kmetije. Nešteto ptičev je žvrgolelo po obširnem vrtu. Pred hlevom je stal komandir naše zaščite Gregorin in zrl za švigajočimi lastovnicami.

»Danes bom pomagal Kristanu zorati njivo,« mi je rekel.

Pelko je že navsezgodaj prepeval s pevci. Ziga se je utrujen vrnil z Javorja, sedel pred hišo in bebral neko knjigo. Metka je sprejemala depeše. Stante je sporočil, da divizija uspešno prodira proti Pliberku in Velikovu. Komandant odreda na Kozjaku Martin Skufca je sporočil, da se toleč z bataljoni SS. Ponoči se mu je predalo 400 vojakov, največ Avstrijcev. Kozjanski odred je sporočil, da se po cestah valijo nemške motorizirane enote. Tudi Kamniško-zasavski odred je sporočil, da je zajel sto petdeset vojakov, Bavarcev. Jezili smo se na komando Koroškega odreda, ker ni odšel s celim odredom proti Borovljam in Celovcu, kot bi moral. Polovico odreda so namreč deločili za napad na zapore v Begunjah.

Tisti dan je bilo vse nekam veselo in svečano razpoloženo. Vsi so pričakovali, da se bo v kratkem zgodilo

nekaj velikega. Pel ni samo Pelko, peli so kurirji, kurirke, kuharji in borci. Prepevale so naše pridne šiferke, peli so tudi trije borci, ki so nosili povezane roke na lesenih deskah. Prepevala je cela Kristanova hiša, prepevali so vrt in hlev in mlade smreke zgoraj nad hišo. Prepevali so stoteri ptiči po drevju, da, pela je vsa narava. Tistega dne me je to petje vsega prevzelo, da sem se naslonil na debelo tepko na vrtu in z nedopovedljivim ganotjem poslušal. Petje je prihajalo od srca.

Ko je pozno zvečer lezlo sonce na daljne Mozirske gore, je radio poročal, da je Hitlerjeva Nemčija kapitulirala. Veselje pri Kristanu je bilo nepopisno. Vsi so drveli pred hišo, jokali in streljali v zrak. Sklicali sem vse borce, odseke in kurirje pred hišo in jim povedal, da je konec velike štiritletne vojne in da bomo šli domov. Konec je velike in strašne vojne! Zmagali smo. Sedaj se bo pričelo navadno, mirno življenje.

Hitro smo sestavili razglas, ki se je glasil takole: Vsemu civilnemu prebivalstvu Stajerske, Slovenske Koroške in Gorenjske na levem bregu Save razglašam štab Četrte operativne cone v zvezi s kapitulacijo vseh sil okupatorskih vojska na našem ozemlju naslednje:

Nekateri člani okupatorskih vojska bodo hoteli protipostavno in svojevoljno oditi na svoje domove, ali se s svojim orožjem skriti na področjih, kjer je zanje manj nevarno. Ker jim naša vojska popolnoma onemogoča premikanje po prometnih zvezah, si bodo najbrž poiskali skrivne poti. Zato je treba vsako premikanje tujih vojsk, manjših sovražnih skupin takoj prijaviti najbližji komandi mesta. Tako se bo civilno prebivalstvo ognilo morebitnim nasilnostim in nesrečam.

Štab IV. operativne cone JA in PO Slovenije

Položaj, dne 9. 5. 1945
Politkomisar-podpolkovnik:
Matevž Hacc 1. r.

Načelnik štaba - major:
Peter Brajevič 1. r.

Vso noč so po cestah brzela vozila. Zgodaj zjutraj smo odšli Peter Brajevič, Tonček Turnher, Jože Beninger, Nace Miklič in jaz proti Topolšici. Ceste so bile polne nemških motociklistov. Naš izbrani zaščitni bataljon je ustavljal nemški polk. Ustavili smo tudi neki divizijski štab. Generalom smo ukazali stopiti iz lepih avtomobilov.

»Nikamor ne greste,« jim je zažugal Brajevič.

Starejši general z brazgotinami na obrazu je vzklisknil:

»Pustite nas, mi smo Avstrijci. Kaj naj počnemo pri vas?«

»Jaz bi dal vse pobesiti,« je zamrmral koroški vodnik. Nemci so si ob cesti zakurili ognje, kuhali konzerve in makarone. Beninger mi je šepnil: »Ko bi tile vedeli, kako malo nas je, bi nas strli in šli čez gore k Amerikancem.«

Komandir naše čete Gregorin je odvedel nemške generale v Topolšico, prav tako tudi vrsto oklopnih in navadnih avtomobilov.

Stali smo na križišču. Po cesti je prihajal na arabskem konju mlad nemški polkovnik s pristrizjenimi brčicami in kričal: »Cesta mora biti prosta, ker se pelje vrhovna komanda jugovzhodne Evrope — štab generalnega polkovnika Leera.« Ustavili smo visoki štab. Kar skoči iz avtomobila naš komisar divizije Janušek.

»Pripeljal sem vam to nemško komando,« se je veselo zarezal. Prelepi so bili ti avtomobili, v katerih se je peljala komanda jugovzhodne Evrope. Generalni polkovnik Leer, srednje visok, suh človek z monokljem na desnem očesu, je stopil iz avtomobila. Spremljalo ga je se-

dem generalov. Z zanimanjem smo jih ogledovali. »Ti, Matevž, ali ti dovoliš, da jih obesim kar ob cest na ta drevesa,« se je zarezal Gregorin.

Med ujetimi štabovci je bilo tudi osemnajst dobro oblečenih tipkov. »General Leer kar naprej govori da bi peljal svoje čete na Koroško jih tam razorožil,« je razlagal Janušek.

Ko so borci zagledali ujeti štab, ga začeli živahno ogledovati. Ta Lampret je bil vesel našega uspeha. Beninger se je ponudil za prevajala.

Takoj sem napisal glavnemu štabu poročilo, da smo zajeli nemško in hovno komando za jugovzhod. Čeno uro mi je že komandant glavnega štaba Slovenije Dušan Kveder poslal depešo, da napravimo z ujetimi generali zapisnik predaje. Naročil se Turnherju, naj napravi proglas Nemcem ob kapitulaciji. Hkrati sem sporočil našim oficirjem, da imamo glavnim štabom Slovenije vsaki 4 uri radijsko zvezo, prav tako tudi brigadami, ki prodirajo na Koroško. Z ujetimi generali bomo opravili ločno in kratko. Naj mislijo, da imamo na tisoče partizanov.

Posedli smo za dolgo mizo, na kateri so ležali zemljevidi. Obveščevalni oficir Turnher je pripeljal u-

In memoriam Ivanu Napotniku

V teh dneh mineva 5 let, odkar je umrl slovenski kipar, soštanjski rojak in častni občan, Ivan Napotnik. V svojem kratkem, na roko pisanem življenjepisju pove umetnik o sebi naslednje: »Rodil sem se kot sin kmeta 12. decembra 1888 v Zavodnji pri Soštanju. Tu sem hodil v ljudsko šolo, pasel govedo, zraven pa že risal in modeliral iz ilovice razne figure. Iz

mu ustvarjanju, nikoli pa se ni pehal za denarjem in slavo. Kljub temu, da je bil deležen nešteti laskavih priznanj in celo ugodnih kritik že pred vojno, se je vrednost njegovega dela prav ocenila šele po osvoboditvi, ko je bil za svoje zasluge na polju slovenske likovne umetnosti večkrat odlikovan in imenovan za prvega častnega občana soštanjske občine.

Mojster Napotnik je že leta 1912 prvič razstavljal v Ljubljani, nato pa še v Beogradu, Celju, Zagrebu, Hodoninu na Moravskem, Pragi, Dunaju in ob svoji 70-letnici v domačem Soštanju, kjer je bil še posebno toplo sprejet od številnih domačin in tujih obiskovalcev. Več njegovih del je bilo odkupljenih in krasijo še danes mnoga stanovanja in notranjstvene reprezentančnih stavb. Nekaj njegovih del je v novem traktu nekdanjega dunajskega cesarskega dvorca. Na znamenitem spomeniku madžarskega revolucionarja Lajoša Kossutka, ki stoji pred parlamentom v Budimpešti je tudi nekaj Napotnikovih samostojnih figur. Napotnik je tudi več dekorativnih plastik za skupščinsko palačo v Beogradu. Nekaj take plastike je tudi na Moravškem gradu pri Soštanju. Izmed javnih del poznamo glavo »Talca« za spomenik 92 padlim poštarjem Slovenije v Celju ter brnasto reliefno ploščo pesnika Kajuha in prvoborcev bratov Mravljakov na rojstni hiši v Soštanju. Precej njegovih del je v ljubljanski narodni galeriji.

Kako pomemben umetnik je bil naš rojak priča tudi dejstvo, da je bil že na I. kongresu upodabljačih umetnikov Jugoslavije v Beogradu 1922, za člana osrednjega umetniškega sveta, poleg Riharda Jakopiča in Jožeta Plečnika, izvoljen tudi Ivan Napotnik.

Kako globoko smo cenili in spoštovali Ivana Napotnika kot umetnika in človeka, je pričala velika udeležba na njegovem pogrebu 21. junija 1960, ko so se od njega poslovili mnogi javni in kulturni delavci, od stanovskih tovarišev pa umetniki: Božidar Jakac, Miha Maleš, Zdenko Kalin, Maks Kavčič in njegov najboljši prijatelj ravnatelj Narodne galerije, sedaj tudi že pokojni, dr. Karel Dobida.

V spomin na pokojnega rojaka pa se je Soštanj oddolžil z ustanovitvijo umetnostne galerije na II. osnovni šoli v Soštanju, ki častno nosi njegovo ime. Slava spominu nesmrtnemu mojstru slovenske likovne umetnosti Ivanu Napotniku. Viktor Koje

V. Koje: Posmrtna maska kiparja Napotnika

lastnega veselja do kiparstva, pa tudi na prigovarjanje učitelja, sem pisal raznim domačim kiparjem in podobarjem ter jih prosil, da me vzamejo v uk. Tako sta bila moja prva učitelja podobar Oblak iz Celja in kipar Rovšek iz Ljubljane, pri katerih sem delal le kratek čas. Pozneje sem se vpisal na usmetno obrtno strokovno šolo v Ljubljani in jo v 3 letih z uspehom dovršil. Na priporočilo prof. Misa sem nato odšel na Dunaj, kjer sem pri prof. Železnju delal kot pomočnik eno leto. Zatem sem bil med osmimi izmed 84 prijavljenih sprejet na dunajsko akademijo za splošno kiparstvo in absolviral specialni kiparski oddelek pri prof. Hellmerju. Pot me je nato zanesla na Madžarsko, kjer sem v Budimpešti delal pri znanem kiparju Horvay Janošu. Potem sem moral k vojakom in bil na fronti ranjen. Iz bolnišnice sem se vrnil domov na kmete in se ves posvetil predvsem lesni plastiki, razstavljal po raznih krajih in sprejemal skromnejša naročila. Tako sem postal v zatišju star in bolehen. Kritike so večina povoljno pisale o mojih delih, vendar se brez zveza in brez denarja nisem mogel zadostno povzpeti. Manjkalo pa mi je tudi energije, da bi iz nič ustvaril velike umetnine. Morda pa postanejo moje neznatne lesene plastike, raztresene povsod po naši domovini, po moji smrti večje.

V vsej svoji skromnosti, ki je vedno značilna za tiste, ki res nekaj veljajo — se je posvečal le umetniške-

DELA VSKLUB ZA 3. JULIJ

Delavski klub v Velenju bo ob dnevu rudarjev imel več prireditev. Najprej bodo odprli razstavo slovenskega slikarja Maksima Gasparija. Slikarska razstava bo odprta do 13. julija.

Zvečer, na dan rudarjev, bo v delavskem klubu družabni večer na katerem bo sodeloval kvartet »Štirje kovači« iz Slovenjega Gradca.

Torkovi večeri, ki so bili vsak teden v delavskem klubu, so postali priljubljeni in so bili vedno dobro obiskani. Poleti pa bodo namesto torkovih večerov predvajali, vsak tork zvečer na vrtnem prostoru pred klubom, kratkometražne poljudne filme.

DELA VSKLUB VELENJE SE PRIPOROČA ZA OBISK IN ČESTITA VSEM DELOVNIM LJUDEM ZA 3. IN 4. JULIJ

S kulturnimi dobrinami širimo naše obzorje

Socialistična družba, v kateri živimo, nikakor ne more mimo vprašanja, ki zadeva kulturo. Kulturne dobrine so in morajo biti sestavni del našega življenja, morajo torej biti naša življenjska potreba.

V tem članku nimamo namena na dolgo in široko razpravljati o problematiki kulture kot družbeni potrebi in o njeni družbeno ekonomski pogojenosti, temveč opisati kaj nam je konkretno na tem področju v našem kraju uspelo in kaj ne. Vprašajmo se ali smo dali delovnemu človeku dovolj kulturnih dobrin, ali smo ga znali pritegniti k sodelovanju in aktivnosti in ali je naš človek ob vsem tem duševno tudi kaj pridobil.

Ce se ozremo nekoliko nazaj v preteklo obdobje ter analiziramo dejavnost družbenih ter političnih organizacij ter rezultate te dejavnosti, ugotovimo, da je bil tudi na tem področju narejen znaten korak naprej. Ta napredek ni opazen samo na novih objektih, namenjenih kulturnim potrebam temveč tudi v tem, da ljudje vse bolj spoznavajo ter cenijo duševne vrednote, ki jih nudi ter podreduje aktivnost na kulturnem področju. To lahko trdimo ob spoznava-

nju dejstva, da je danes v Velenju večje število ljudi, ki posegajo po teh dobrinah, kot jih je bilo pred leti.

Zelo majhne možnosti iz življenja izpred desetletja so se z izgradnjo novega Velenja odločno povečale, saj takrat razen kinodvorane ter nekaj gostiln človek ni imel možnosti koristno izkoristiti svojega prostega časa. Zrasli so novi objekti namenjeni predvsem kulturnim dejavnostim: kulturni dom, delavski klub, mladinski klub, pionirski klub itd., kjer so nastale široke možnosti dejavnosti. Glavno vlogo pri uveljavljanju kulturnega dela je vsekakor imela DPD Svoboda. Če se vprašamo, ali ji je uspelo v dovoljni meri opraviti svojo nalogo je odgovor ta, da je bilo narejenega zelo mnogo. Omogočeno je bilo organizirati gostovanja kvalitetnih gledaliških in koncertnih ekip, uspešno se je razvijala nova oblika — filmsko gledališče, pod isto streho so našli prostor glasbeniki, pionirski klub z lutkovnim gledališčem in drugi. Zaživela je dejavnost delavskega kluba, tako da ne predstavlja več samo prostora za oddih, ampak predstavlja tudi možnost srečanja s kulturnimi dobrinami in možnost širjenja kulturnega obzorja. Stalne raz-

stave naših znanih likovnih umetnikov ter dobro obiskani torkovi večeri predstavljajo mikavno obliko kulturnega udejstvovanja. Veliko število mladih ljudi v Velenju je narekovalo in opravičevalo organiziranje mladinskega kluba, ki s svojimi prostori in opremo nudi in omogoča mladim koristno izpolnjevanje prostega časa.

Ugotovimo lahko, da je bilo narejenega precej. Pogrešamo nekaj več domače ustvarjalnosti. Prav bi bilo, če bi imeli možnost večkrat videti odrske stvaritve z našimi igralci in režiserji, koncerte domačih glasbenikov, poslušati zbere sestavljene iz naših ljudi. Poklicne institucije (glasbena šola, delavska univerza) bi morale dati nekaj več od sebe, kajti njihova naloga ni samo vzgajanje in učenje, kjer nedvomno dosega lepe uspehe, temveč bi morali svoje delo pokazati tudi javnosti. ki bi to z veseljem sprejela, izvajalcem pa bi to bilo stimulacija za nadaljnje delo. Da tega ni, lahko opravičujemo delno s pomanjkanjem časa organizatorjev, režiserskega ter vadiateljskega kadra, delno pa tudi seveda zaradi določenega premajhnega interesa ljudi za neposredno aktivnost in delo v navedenih sekcijah.

Vse te delne pomanjkljivosti bomo skušali odpravljati in nadaljevati delo tako, da bomo lahko delovnemu človeku nudili čimveč kulturnih dobrin. Za še boljše delo pa bo seveda potrebno več volje za delo na kulturnem področju čim večjega števila ljudi. Večino dela v prihodnjem bo seveda slonel na novo izvoljenem Svetu zveze kulturno-prosvetnih organizacij občine Velenje (prejšnji občinski svet Svoboda). Upamo, da bodo delo dobro zastavili in da bomo v bodoče lahko govorili o vse večjih uspehih in rezultatih na področju kulturne dejavnosti.

Izobraževanje - pomembna naloga

Za dobro ter uspešno gospodarjenje katerekoli delovne organizacije je eden izmed najpomembnejših faktorjev strokovna usposobljenost, tako vodstvenega kadra kot neposrednih proizvajalcev. Smotrna politika štipendiranja mora omogočiti stalen ter usklajen dotok strokovnih kadrov, delovna skupnost pa mora skrbeti, da se strokovna usposobljenost neposrednih proizvajalcev pridobiva in dviguje.

Ob upoštevanju dejstva, da je v osnovno proizvodnjo velenjskega rudnika stalen ter močan priliv ne-kvalificiranih delavcev, je nujno, da te čimprej usposobimo za delo ter jim skušamo dati čimveč strokovnega znanja, da bi tako v najkrajšem času lahko dajali skupnosti in sebi največ.

Zeleli bi na kratko opisati izobraževalne aktivnosti v rudniku lignita Velenje. Našteli ter opisali bi le to aktivnost od leta 1950, torej v obdobju delavskega samoupravljanja.

Kot že rečeno, je smotrno štipendiranje garancija za stalen dotok potrebnega strokovnega kadra. Rudnik je v obdobju od leta 1963 pa do danes štipendiral na visokih in višjih solah 217 študentov, na srednjih in nižjih solah pa 349 dijakov. Skupno je torej rudnik v tem obdobju štipendiral 566 mladih ljudi, ki so že, ali pa še bodo izpolnili potrebe po teh kadrih.

Prav poseben poudarek pa zasluži izobraževanje, ki je organizirano v delovni skupnosti sami. Mišljena je predvsem pridobitev kvalifikacije. Uvodoma smo že poudarili pomen in namen te aktivnosti. Izobraževanje se vrši preko tečajev, ki jih organiziramo ob sodelovanju z delavsko univerzo. Trajanje tečaja zavisi od strojne oziroma namena. Tečajji za pridob-

itev kvalifikacije v osnovni stroki trajajo 4—5 mesecev, za ostale stroke pa nekaj manj. Po opravljenem tečaju tečajniki polagajo izpite ter prevzemajo dela, ki zahtevajo doseženo strokovnost. Naj navedemo nekaj števil, ki pokažejo masovnost in obnem interes tako delovne organizacije kot posameznikov, da kvalifikacijska struktura — strokovnost, doseže čim ugodnejši obseg. Od leta 1950 pa do vključno leta 1964 je šlo skozi strokovne tečaje 4.147 članov naše delovne organizacije, ali z drugimi besedami, več kot je trenutno številčno stanje v rudniku. Seveda pa ta številka glede na veliko fluktuacijo ne pokaže prave slike o kvalifikacijski strukturi.

Omeniti moramo še eno obliko izobraževanja, ki zahteva od upravljalcev vse več znanja. To je družbeno ekonomsko izobraževanje. Tudi tu je mnogo narejenega in je obnem dokaz, da naš delovni človek čuti potrebo po znanju, ki mu omogoča vršiti tako zahtevno nalogo kot je upravljanje. Od leta 1952 pa do danes je seminarje in tečaje družbeno ekonomskega izobraževanja obiskovalo 2.514 članov naše delovne organizacije. Občuten porast te aktivnosti je leto 1963, torej čas, ko je v praksi zaživelo neposredno delavsko samoupravljanje, ki zahteva od upravljalcev vse več in več znanja.

S tem kratkim člankom smo hoteli dati majhen vpogled v izobraževalno aktivnost rudnika lignita Velenje. Smatramo, da je naš cilj ter začrtana pot aktivnosti na tem področju pravilna ter je naša naloga, da še naprej to pot nadaljujemo ter omogočimo pridobivanja tako strokovnega kot tudi družbeno ekonomskega znanja.

PRED CELJSKO GIMNAZIJO SO POSTAVILI SPOMENIK NAŠEMU ROJAKU — NARODNEMU HEROJU IN PARTIZANSKEMU PESNIKU KARLU DESTOVNIKU — KAJUHU

generale. Posedli so okrog mize in prebirali proglaš naše cone nemškimi regimentom. Zazrl sem se v general-polkovnika Leera. Misli sem si: Glej, gospod velike nemške armade. Plemenitega rodu si. Bil si oficir že v prvi svetovni vojni. Takrat sem bil jaz pastir na notranjskih gornjih in ogradah. Vodil si na stotine bombnikov na nezaščiten Beograd. Veliki oficir, pokoren svojemu velikemu starešini — gangsterju Hitlerju, si iz Beograda naredil kup ruševin. Po svoji volji si nastavljal divizijske in brigadne generale. Vodil si ofenzive po celem Balkanu. Imel si redne zveze s svojim gospodarjem Hitlerjem, pred katerim je, razen nas, trepetala skoraj vsa mogočna in stara kulturna Evropa. Križci in visoka odlikovanja

so kar deževali na tvoja vojaška prsa. Nešteto banketov so ti priredili. Tvoje ime so izgovarjali s spoštovanjem v bližini tvojega groznega gospodarja. Hitler bi samo še mignil in postal bi maršal. Imeli so te za onega najbolj sposobnih vojskovodij nemških armad in zato so ti zaupali obrambo jugovzhodne Evrope. Stotisoči so ti bili pokorni od SS divizij do eskadril gorskih lovcev in tankovskih divizij. Sedaj pa sediš v gorski slovenski vasi in trenutno je sedaj tvoj gospodar nekdanji gozdni in zagarski delavec. Znal si voditi armadne zbere, da bi zatrl naše osvobodilno gibanje. Nisi pa znal zbrati divizije gorskih lovcev, ki bi te spremljali čez slovenske gore in se na Koreškem predati Angležem. Zato v me-

jih očeh nisi veliki vojskovodja.

Z roko je pokazal na zemljevidu mesto okrog Celovca in rekel: »Tukaj bi bil pripraven prostor, da bi razorožil svoje armadne zbere.«

»Nikamor ne boste šli naprej. Tukaj se bo začelo razoroževanje,« sem odločno rekel.

Drugi generali so še vedno sklonjeni brali naš proglaš.

Načelnik Leerovega generalštaba, visok vitek in čeden generalmajor, je sklenil roke. Z lic so mu kapale na beli papir solze.

Turnher je ogledoval Nemce s pravo mladostno radovednostjo.

»Ali ste vi vodili nemške bombnike nad Beograd aprila 1941,« ga je vprašal Lampret.

»Da jaz sem vodil tisto operacija. Toda opravljal sem samo povelje svojega vrhovnega komandanta Hitlerja.«

Napravili smo zapisnik kapitulacije, ki sta ga podpisala Leer in njegov načelnik. Takoj smo obvestili o tem glavni štab. Komandir štabne zaščite vodnik Gregorin-France Bavec je s patrolo odvedel generale v štab: osem generalov, dvajset polkovnikov in podpolkovnikov, štiri generalštabne majorje pa petnajst tipkaric in šifrerke.

Komandant odreda na Kozjaku je sporočil, da se bori z armado generala Rendulića na cesti Maribor—Dra-vograd.

V Topoliščo pa so prihajali posamezni nemški divizijski generali, ki niso mogli verjeti, da je zajet njihov vojskovodja Leer.

Gregorin je sporočil, da želi general Leer govoriti z menoj.

»Kar naj vstopi,« sem mu odvrnil. Prišel je v spremstvu svojega načelnika in prosil, da bi tipkaricam dal lepše sobe.

»Vse bomo uredili po mednarodnih vojaških pravilih,« sem mu odvrnil. Omenil sem mu tudi, da se divizije generala Rendulića nočejo predati. Odvrnil je, da so zveze z Rendulićevimi armado pretrgane in da za-

to general Rendulić ni prejel njegovega povelja o predaji. »Tudi Vlasovci se nočejo predati,« je omenil Brajević. Leer je skomignil z rameni in odvrnil, da odgovarja samo za nemške vojake, za delo Vlasovcev, belogardistov in četnikov pa ne. »Z izdajalci domovine nočem imeti opravka. Belogardisti, četniki, ustaši in Vlasovci so se nam sami ponudili za sodelovanje v operacijah proti partizanom, ki jih vodi maršal Tito,« je rekel.

Polkovnik Stante mi je sporočil, naj takoj pridem za njim v Celovec z motorizacijo.

Zvečer smo govorili v Soštanju z balkona mestne hiše zbrani množici o končani vojni in nalogah prebivalstva v povojnih dneh. Vesela množica ljudi nas je kar naprej prekinjala in ploskala. V Soštanju smo tudi postavili komando mesta.

MATEVZ HACE

Spomini iz knjige

»Komisarjevi zapiski«

Iz lesnoindustrijskega kombinata

Začasno bodo uredili delovna razmerja

Z novim temeljnim zakonom o delovnih razmerjih je prenehal veljati dosednji zakon o delovnih razmerjih in na podlagi njega izdani predpisi. Tako je prenehal veljati tudi dosednji pravilnik o delovnih razmerjih.

Zato je Centralni delavski svet lesnoindustrijskega kombinata v Šoštanj na svojem rednem zasedanju sprejel, v skladu z določili temeljnega zakona o delovnih razmerjih, začasni sklep o urejanju delovnih razmerij v podjetju do sprejema ustreznega splošnega akta.

Ne bo odveč, če ob tej priložnosti ponovno seznanimo člane kolektiva, da

je v letošnjem letu pred nami še zelo zahtevna naloga sprejema oziroma dopolnitve številnih splošnih aktov — pravilnikov. Predvsem pa bo treba novim predpisom o delovnih razmerjih in temeljnemu zakonu o podjetjih ter drugim predpisom prilagoditi obstoječi statut podjetja.

Delo pri usklajevanju internih predpisov z novimi zakonskimi prav gotovo ne bo lahko in kratkotrajno. Poleg strokovnih služb pa bodo morali vsi člani delovne skupnosti spremljati priprave in s svojimi predlogi ter mnenji bistveno vplivati na oblikovanje samoupravnih aktov.

J. P.

Imperi, Ivan Kovač, Anton Lenart, Ivan Meh, Valentin Podvratnik, Vlado Suster za dobo dveh let in Ludvik Lambizer za dobo enega leta — ekonomska enota žaga: Zdravko Brglez, Alojz Kaligar, Jože Meh, Marija Rednak in Rado Žager — ekonomska enota lesna volna: Florijan Praznik, Martin Zagoričnik, Andrej Žula in Jože Juvan.

V neproizvodnih enotah se ne volijo delavski sveti, ker le-te upravljajo zbori enot.

Centralni delavski svet je na svojem 1. rednem zasedanju, po volitvah polovice novih članov, razrešil člane CDS, katerim je potekla enoletna mandatna doba in verificiral mandate novoizvoljenih članov.

Za novega predsednika Centralnega delavskega sveta je bil izvoljen Grudnik Herman, za njegovega namestnika pa ponovno Anton Siatej.

Na istem zasedanju je bil, po podanem poročilu dosedanjega predsednika upravnega odbora Franca Uranjeka, razrešen upravni odbor in izvoljen nov upravni odbor, katerega člani so: Stanko Čujež, Ivan Golob II, Jože Juvan, Franc Kompare, Jože Mravljak, Alojz ing. Naglost, Stane Potočnik in Franc Uranjek.

Po zasedanju Centralnega delavskega sveta se je sestal, zaradi konstituiranja, novoizvoljeni upravni odbor in soglasno izvolil za svojega predsednika Alojza ing. Naglosta.

SEKCIJA AVSTRIJSKIH SINDIKATOV V VELENJU

Velenje je obiskala izobraževalna sekcija avstrijskih sindikatov iz Sent Vida na Glani. Goste so sprejeli predsednik občinskega odbora SZDL Franci Pristovšek, predsednik občinskega sindikalnega sveta Jože Kovač in direktor delavske univerze Vlado Valenčak. Najprej so si ogledali rudarski šolski center, kjer jim je direktor Mitja Sentjere razkazal šolo in podrobno razložil sistem in metode dela te izobraževalne institucije. Posebno so se zanimali za način življenja učencev v domu šole. Nato so gostje obiskali še delavsko univerzo in kulturni dom.

NOVE KNJIGE NA KNJIŽNEM TRGU

Anton Slodnjak: PREŠEREN v dveh knjigah, Življenje Franceta Preserna in Pesmi dr. Franceta Preserna.

Zaradi izredno velikega zanimanja za knjigo »PREŠEREN«, se je založba Mladinska knjiga odločila za ponatis.

Naš najdelajnejši živeči prešernoslovec podaja v svoji novi knjigi podobo našega pesništva prvaka: njegovo osebnost in značaj, njegove življenjske boje, upe in bridke izkušnje, njegovo nesrečno ljubezen in prijateljstva, podobo časa in ljudi — skratka vse, kar nam more najbolj približati nastanek najpomembnejše

slovenske knjige: POEZIJE DR. FRANCETA PRESERNA. Knjiga je napisana v sočnem in vsakomur razumljivem jeziku in je opremljena s številnimi slikami, deloma tudi v barvotisku.

K prvi taki knjigi o pesniku Prešernu so nujno dopolnilo tudi njegove POEZIJE. Zato je založba družila obe knjigi v enotno izdajo, izbranim tisku in papirju v dveh elegantnih vezikih v skupnem kartonskem vložku. Cena knjigi, vezani v celo platno s ščitnim ovitkom v kartonskem vložku, je ostala nespremenjena in sicer 5800 din za obe knjigi.

Hans Kades: SAN SALVATORE. Avtorja »Lažnega zdravnika« našim bralcem prav gotovo ni treba posebej predstavljati. Tudi njegov roman San Salvatore zajema snov iz zdravniškega sveta, ki je danes še prav posebno mikaven za pisca in bralca.

V nekem švicarskem sanatoriju za pljučne bolezni se serčajo glavni protagonisti ljubezenskega in moralnega trikotnika, ki stoji v središču dogajanja. Dva sta zdravnika, od katerih je eden energičen in simpatičen svetovljan, ki mu vse uspeva, drugi pa izgoreva v samotnem raziskovanju novega, drznega operativnega posega, ki naj olajša trpljenje množici doslej neozdravljivih bolnikov. Med njima se znajde lepa in privlačna pacientka, ki nehoti postane simbol življenjskih načrtov, uspehov in neuspehov tako enega kakor drugega. Tehnica se nagne najprej na stran prvega, vendar prinesejo nadaljnji dogodki nepričakovana spoznanja in preobrate in nazadnje se le izkaže, kateri izmed obeh si bo na koncu za vselej pridobil njeno spoštovanje in ljubezen ter s tem simbolično spoštovanje in ljubezen vseh ljudi.

Pisec, odličen poznavalec tega okolja, podobno kot v »Lažnem zdravniku«, izredno neposredno, prepričljivo, psihološko poglobljeno in vseskozi zanimivo razgrinja pred našo svet medicine in najrazličnejše značaje, ki doživljajo v tem svetu preizkušnjo svoje človeške vrednosti. Knjiga vezana v celo platno stane 2700 din.

Marjorie Kinnan Rawlings: V POMLADI ŽIVLJENJA. Glavni junak te mladinske povesti oziroma romana so revni farmer Baxter z ženo in sinom Jodyjem. Družina živi v severnoameriški divjini na svojem koščku zemlje trdo in naporno življenje. V opisovanju njihovega življenja, ki je nenehen boj za obstanek, nam pisateljica razgrne živo podobo neokrnjenih narave z njenimi gozdnimi prebivalci: volkovi, medvedi, srnjaki, pticami, ki so vsakdanja družba Baxterjev. V tem robotem, a nepotvorjenem okolju živi mali Jody, odraščajoči deček, ki ga vzgaja in oblikujeta plemeniti in močati očetov zgled in najmodrejša učiteljica narava.

Delo je čudovit slavospev naravi. Uči ljubezen do nje in do vsega, kar je v njej živega, njeni junaki pa v prirodni, dobronarčni, močati, delovni ljudje, a na zunanji hrapavi in robot kot divjina, ki jih obdaja. Roman lahko postavimo v vrsto z najlepšimi spisi o naravi velikega ljubitelja prorođe Setona Thompsona. Njena estetska in vzgojna vrednost sta na visokem nivoju in bo knjiga opravila veliko poslanstvo med mladino v starosti 12 do 15 let.

Knjiga ima 430 strani in stane vezana v celo platno s ščitnim ovitkom 2900 din.

E. Rosensteh

NOVI ČLANI DELAVSKIH SVETOV

V Lesnoindustrijskem kombinatu Šoštanj so izvolili polovico novih članov centralnega in obratnih delavskih svetov.

V centralni delavski svet so za dobo dveh let bili izvoljeni — Avgust Drev, Alojz Goličnik, Ivan Golob II.,

Herman Grudnik, Rudolf Imperi, Antonija Kanduti, Franc Kompare, Ivan Kugovnič, Alojz ing. Naglost, Ivan Preložnik in Stanko Ropotar.

Po posameznih ekonomskih enotah pa so v delavske svete bili izvoljeni — ekonomska enota mizarstvo: Rudolf

POT MLADEGA RUDARJA

Se nekaj dni nas loči od stanovskega praznika, katerega rad dočaka vsak rudar. Na dan rudarjev se rudarji radi spomnimo na težke in vesele trenutke, ki smo jih doživeli v podzemnih globinah pri svojem napornem delu.

Ko obujam spomine, se rad spomnim doživetij, ki so mi križali mojo življenjsko pot od tistih dni, ko sem začel hoditi v osnovno šolo pa vse do odhoda na odsluženje vojaščine. Bilo je mnogo lepih in tudi težkih dni. Je pač tako, da vsakega človeka čaka različna usoda, vsak človek pa si kuje svoje življenje tako, da bi mu bilo čim boljše. Ko sem hodil v osnovno šolo sem takoj spoznal, da le šola in knjiga pomagata človeku pri njegovem nadaljnjem razvoju. Kmalu je prišel čas, ko sem moral izbrati svoj poklic. Odločil sem se za rudarja. Na začetku sem imel dokaj čuden občutek. Mislil sem, da nikoli ne bom postal rudar. Toda kmalu sem se privadil, spoznal nove prijatelje in vzljubil rudarjenje. Res, lepo je bilo, dokler sem obiskoval rudarsko šolo v Velenju. Poleg teoretičnega pouka sem svoje znanje izpopolnjeval tudi praktično. Tako sem spoznal delo in napore rudarja, ki hodi iz dneva v dan v podzemne globine in koplje črno zlato. Čeprav je njegovo delo naporno, je lahko kljub temu srečen, ker je to delo še posebej spoštovano.

Po končanem šolanju sem se zaposlil v velenjskem rudniku in tudi sam pomagal spravljati na beli dan tone lignita. Pri tem delu sem še posebej občutil rudarsko tovarštvo, ki je neprecenljive vrednosti v temahni rovi rudnika. Vživel sem se v rudarsko življenje, vendar sem se moral za nekaj časa posloviti od svojih sodelav-

cev in od celotnega rudniškega kolektiva. Poslovil pa sem se tudi od prelepe Saleške doline in novega rudarskega mesta Velenje. Sedaj, ko sem daleč od teh krajev, še bolj pogosto mislim na svoje delo, ki sem ga z veseljem opravljal v rudniku.

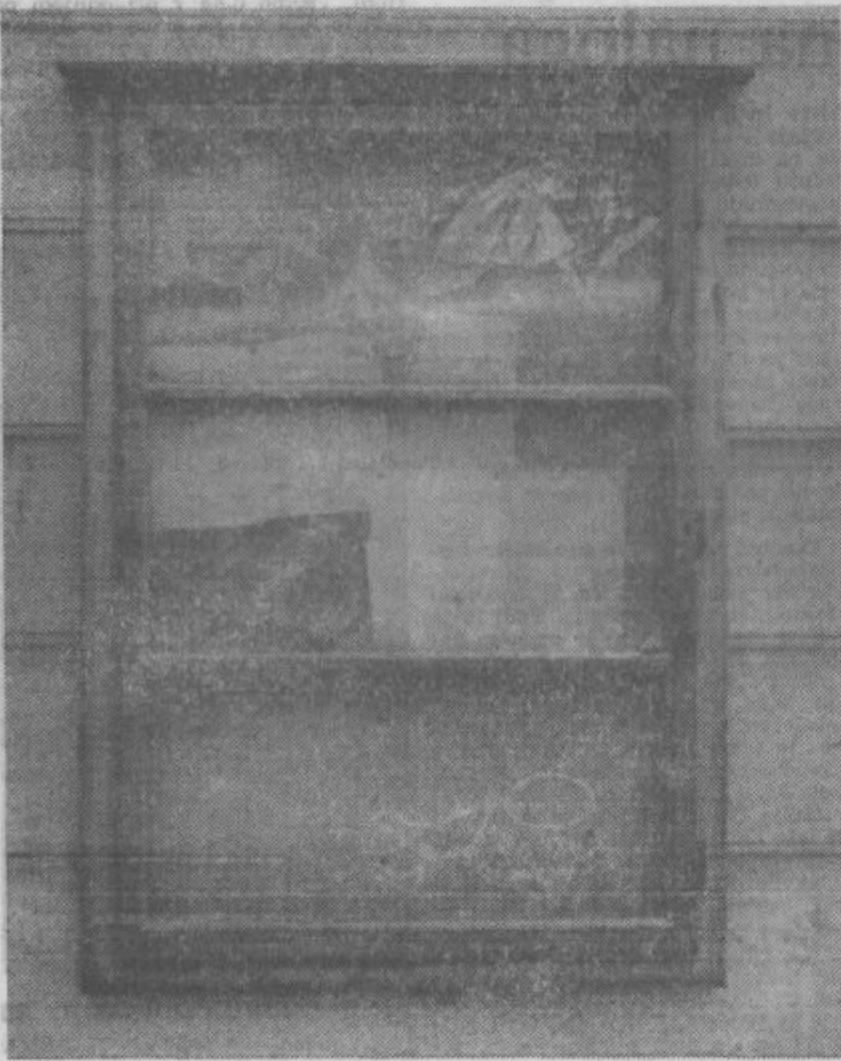
Ob dnevu rudarjev želim vsem članom delovnega kolektiva rudnika lignita Velenje mnogo sreče in uspehov v nadaljnji izgradnji.

Rudi Meh, vojniki — Zemun

Izšla bo knjiga »Velenjska občina v narodnoosvobodilni borbi«

Predsedstvo občinskega združenja ZB NOV si že več let prizadeva, da bi se izdala knjiga o narodnoosvobodilni borbi v Saleški dolini in v Smartnem ob Paki ter o velikem prispevku prebivalstva naše občine k dokončni zmagi osvobodilnega gibanja. Ta prizadevanja bodo letos izpolnjena, saj bo knjiga izšla v založbi Obzorja iz Maribora do konca letošnjega leta. Knjigo bosta skupno napisala profesor Milan Zevart, direktor Muzeja NOB v Mariboru in Stane Terčak, kustos v Muzeju NOB Celje, ki sta izdala tudi edinstveno zbirko pisem na smrt obsojenih talcev v okupatorjevih zaporih.

Knjiga »Velenjska občina v NOB« bo izšla v dva tisoč izvodih. Krajevne organizacije ZB NOV in sindikalne podružnice bodo v prihodnjih dneh že začele zbirati prednaročila za to knjigo.

Oglasna deska, obešena na zid pekarnice v Velenju, prav gotovo ni najboljša za učinkovito obveščanje. Občinski organi jo v ta namen še vedno uporabljajo. Predlagamo, da oglasno desko popravijo ali odstranijo

tribuna vaših mnenj

Razočarana sem bila

Pred približno dvema meseci sem dala v delavnico privatnega obrtnika Franca Polaka popraviti žensko dvokolo, ker je bilo na njem počeno ogrodje. Kolo je omenjeni obrtnik vzel v popravilo in mi povedal, da naj pridem po njega čez teden dni. Ko sem prišla po kolo, to še ni bilo popravljeno. Rekli so, da nimajo kislaka za varjenje. Večkrat sem šla po kolo, vendar še čez dva meseca ni bilo popravljeno.

Kupila sem novo kolo. Po starega pa sem šla v delavnico obrtnika Polaka in zahtevala nepopravljenega nazaj. Ko so pripeljali moje kolo iz šupe, je bilo takšno, da ga nisem več prepoznala. Bilo je popolnoma zarjavelo in je bolj spadalo na odpad, kot pa da bi se dalo še kdaj uporabiti. Takšnega kolesa nisem hotela vzeti. Nekdo od pomočnikov mi je predlagal, da ga naj pustim pri njih in ga bodo oni prodali za 10.000 dinarjev. S tem se nisem strinjala in

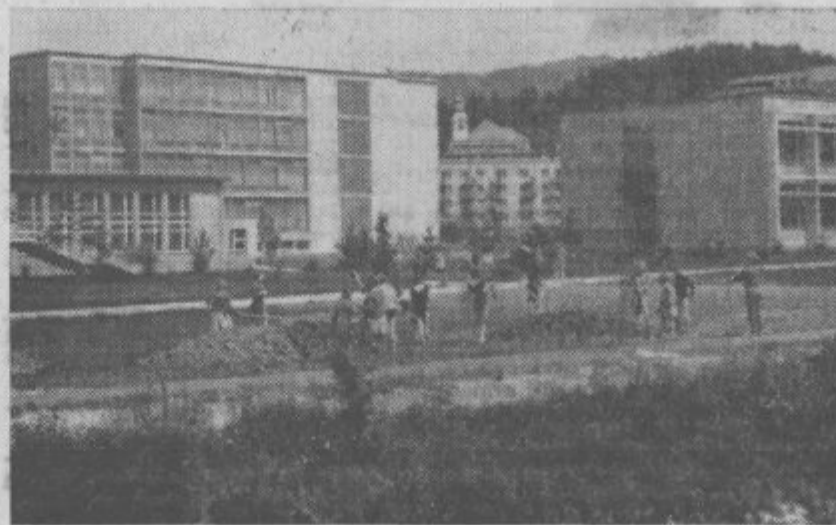
sem odpeljala po več kot dveh mesecih nepopravljeno in popolnoma zarjavelo dvokolo domov. Mož je zahteval, da moram peljati kolo nazaj v delavnico in zahtevati od obrtnika Polaka, da ga očistijo in vrnejo takšnega, kakršnega sem dala v popravilo.

Privatni obrtnik Franc Polak je grobo zavrnil mojo zahtevo in trdil, da on osebno ni sprejel kolesa v popravilo ter ga zato vsa zadeva nič ne briga.

Kolo sem nepopravljeno in zarjavelo odpeljala domov in odnesla dvome o zadovoljevanju občanov s strani posameznih privatnih mojstrov. Po mojem mnenju so dobili dovoljenje za obrt ravno zato, da bi nam nudili pomoč pri vsakodnevnih potrebah. Toda, pri mojstru Polaku v Velenju ni vedno tako!

Velenje, Tomsčeva 27
Stefka Holešek

PRED POČITNICAMI

Selarji se uredili obelice šole in odšli na počitnice

MUHAREM BOLIC ČLAN CENTRALNEGA ODBORA SINDIKATA

Na V. kongresu sindikata gradbenih delavcev Jugoslavije, ki je bil 10., 11. in 12. junija v Zagrebu, je bil v predsedstvo centralnega odbora tega sindikata izvoljen Muharem Bolić, gradbeni inženir iz SGP Vegrada Velenje.

šport šport šport šport

Telovadna nastopa...

V VELENJU

Ob zaključku šolskega leta so obe osnovni šoli in rudarski šolski center priredili telovadni nastop v počastitev 20. obletnice osvoboditve. Nastopilo je blizu 2000 učencev. V več kot enournem programu se je zvrstilo 7 točk sporeda. Prikazane sestave so bile prilagojene starostni stopnji nastopajočih. Vsaka sestava je imela nekaj elementov iz programa šolske telesne vzgoje, ki je ob glasbeni spremljavi in množici nastopajočih dala svojstveno sliko.

V celoti gledano je nastop uspel za kar gre zahvala vsem prosvetnim delavcem, ki so vložili veliko truda, da so naučili svoje učence vaje, ki so bile za nekatere sestave dokaj zahtevne. Celoten program je popestrila rudarska godba z glasbenimi vložki med posameznimi točkami.

SPREJEMNI IZPITI NA GIMNAZIJI

Na velenjski gimnaziji je pretekli teden opravljalo 65 učencev sprejemni izpit. Vpisalo se je 23 učencev iz obeh velenjskih šol, iz Soštanja 13, Slovenjega Gradca 11, Mislinja 11, Smartnega pri Slovenjem Gradcu 3 in po en učenec iz osnovnih šol Zalec, Radeče in Slovenske Konjice.

V SMARTNEM OB PAKI

Mladina v Smartnem ob Paki je počastila 20. obletnico osvoboditve s športno paradno skoci naselje do nogometnega igrišča in telovadnim nastopom. V paradu je sodelovalo preko 300 šolske mladine in športnikov društva »Partizan«, ki so na stadionu tudi nastopali. Učenci od 1. do 8. razreda so prikazali zelo upele sestave, ki so jih skladno izvajali. Za konec pa so se pomerili v nogometu učenci osnovne šole in mladinci vaškega aktiva ZMS. Uspelo športno manifestacijo je zelo dobro izvedel učiteljski zbor tamkajšnje šole in vodstvo društva »Partizan«, ob sodelovanju godbe na pihala iz Soštanja.

SOLSKO SPORTNO DRUŠTVO »KAJUH«

najboljše

Solska športna društva so postala glavni nosilec izvensolske telesno-vzgojne dejavnosti mladine. Da je temu tako nam potrjuje uspešna dejavnost SSD »Kajuh« na I. osnovni šoli v Soštanju. Društvo že več let vodi in usmerja neumorni telesnovzgojni pedagog tov. Jarnovič Milogoj. Več kot 250 učencev je vključenih v 7 sekcijah, kjer redno vadijo, prireajo tekmovanja v okviru šole ter se udeležujejo tekmovanj in prireditvev, ki jih prireajo šole in društva tudi izven Soštanja. Delajo v zelo skromnih pogojih (že več let so brez telovadnice), vendar beležijo številne uspehe.

V preteklem šolskem letu so izvedli vrsto prireditvev in tekmovanj — jesenski kros, orientacijski tek, pohod po poteh partizanov. Sodelovalo je preko 450 učencev.

V zimskem času se je 72 učencev udeležilo smučarskih tečajev. Sodelovali so na 14 tekmah v smučanju in sankanju.

Sahisti so se dvakrat pomerili z II. osnovno šolo. Strelska sekcija ima najboljše strelce v občini. Organizirali so več srečanj v košarki, rokometu in nogometu.

Ob koncu šolskega leta pa so uspešno nastopili na masovni športni manifestaciji »Dan športa«, ki je bila v počastitev 20. obletnice osvoboditve v Soštanju.

Opravili so tudi preko 300 prostovoljnih ur pri urejanju plavalnega bazena in stadiona.

Rezultati: Sever — Topolšica 0:3; Impol (Sl. Bistrica) — Topolšica 1:3; elektromontaža (Mb) — Topolšica 3:0; Topolšica — Zreče 3:1.

Lestvica:

EM	5	5	0	15:0	10
Sever	4	3	1	9:4	7
Topolšica	4	3	1	9:5	7
Impol	4	2	2	4:11	6
Branik	4	1	3	5:10	5
Zreče	3	0	3	1:9	3

Kakšne imamo cene pri nas...

Na dan 19. junija

	Velma Velenje	Trznica Velenje	Agropromet Celje poslovalnica Velenje	Merkur Soštanj
Krompir novi	190	160	190	210
Čebula nova	160—190	210	240	240
Česen novi	360	350	360	270
Zelje — glave	140	80	120	130
Solata — glave	200	260	240	240
Kumare	500	—	500	—
Grah	250	170	230	190
Korenček	330	310	420	—
Peteršilj	400	400	400	450
Paradižnik	700	700	700	700
Por	200	—	—	150
Ohrovt	250	300	—	290
Jagode	500	380	460	420
Češnjje	280—380	210	260	240
Limone	300	300	280	300
Jajca	37—39	36	38	38
Fižol	280—300	280	210—320	250—340
Cvetača	270	250	—	—
Jedilne buče	230	220	—	—

Odbojkarji Topolšice tekmujejo

Ze vrsto let je v Topolšici odbojka zelo priljubljen šport med mladino. S prostovoljnimi delom so si zgradili igrišče, ki je redko kdaj prazno. Zelja, da bi lahko tudi tekmovali, se jim je letos izpolnila. Nastopajo v tekmovanju mariborske odbojkarke podzveze. Imajo pa težave zaradi oddaljenosti nasprotnikov, ki so vsi v bližini Maribora oziroma v Mariboru. Upajo, da bodo z lastnim prizadevanjem in ob pomoči občinske zveze za telesno kulturo premostili težave in uspešno nastopali. Samoiniciativa topolških odbojkarjev je res vredna pohvale.

Doslej so odigrali 4 tekme ter zabeležili tri zmage, eno srečanje pa so izgubili.

Sedaj je čas za razpis štipendij

Analize, ki sta jih lani obravnavala občinski odbor SZDL in občinska komisija za štipendije so pokazale, da delovne organizacije v naši občini že vse premalo štipendirajo svoje bodoče strokovne kadre na srednjih in

višjih šolah ter na fakultetah, čeprav je njihov nadaljnji razvoj v mnogem odvisen prav od teh kadrov.

Univerza v Ljubljani je že razpisala natečaj za vpis na vseh svojih

devetih fakultetah. Vsi novinci se morajo za vpis prijaviti svojim fakultetam najpozneje do 15. julija 1965. Natečaje za vpis je objavila tudi večina srednjih strokovnih in višjih šol v naši republici. Prav sedaj, ko se morajo mladi ljudje odločiti o svojem bodočem šolanju, bi bilo prav, da bi delovne organizacije v občini javno razpisale vse tiste štipendije, ki jih nameravajo letošnje leto podeliti. Štipendije bi naj razpisale tudi osnovne šole in drugi izobraževalni zavodi, na katere je občinska komisija za štipendije prenesla pred dnevi skrb za štipendiranje novih kadrov. Šolskim zavodom bo istočasno zagotovljeno toliko sredstev, kolikor bo potrebno razpisati štipendij, da bi v bližnji bodočnosti bila zasedena vsa delovna mesta prosvetnih delavcev s predpisano izobrazbo.

S pravočasnimi razpisi bi bilo omogočeno, da bi za dodelitev štipendij lahko kandidirali vsi, ki so zaradi socialnih razlogov upravičeni do štipendije in ki s svojimi učnimi rezultati jamčijo, da bo investicija v njihovo šolanje dobro naložena. Prav bi bilo tudi, da bi posamezne delovne organizacije štipendirale nadarjene otroke svojih delavcev z nižjimi zasluzki, ne glede na vrsto in stopnjo študija. Tako prakso so lani uvedle že nekatere organizacije in je dala že dobre rezultate, saj se s tem ustvarja čvrsta povezava med delavci in podjetjem, ki po svoje tudi prispeva k večji delovni vnmni in k boljšim proizvodnim uspehom.

GIBANJE PREBIVALSTVA

POROČILO O GIBANJU PREBIVALSTVA ZA MESEEC MAJ 1965

RODILA STA SE:
1 deček in 1 deklica.

POROČILI SO SE:
JAN Albert, avtomehaničar, prebivajoč v Velenju, Kersnikova 4 in KOVAČ Romana, natakarica iz Velenja, Kersnikova 4.
TAINIK Franc, kmetovalec, prebivajoč v Ravnah 199 in SOVIČ Marija, kmetovalka iz Ravn 52.
KOMPRIJ Ivan, žerjavist, prebivajoč v Soštanju, Partizanska 11 in DREV Erna, delavka iz Lokovice 100.
PODPEČAN Franc, rudar, prebivajoč v Topolšici 19 in KOMPAN Gabriela, krojaška pomočnica iz Topolšice 19.
ANDREJČ Franc, rudar iz Velenja, Kersnikova 3 in OSTIR Ivanica, delavka iz Gaberik B.
BERTONCELJ Janez, varnostni tehnik iz Velenja, Jenkova 2 in KOPER Terezija, uslužbenka, Mislinja 76.
ZAVRSNIK Alfonz, rudar, Velenje, Volkova 9 in KOTNIK ELA, delavka iz Ravn 137.
PEJOVNIK Vinko, finomehnik iz Soštanja, Cankarjeva 31 in BIZJAK Kristina, gospod. pomočnica iz Soštanja, Cankarjeva 31.
STROPNIK Maks, delavec iz Sv. Florjana 1 in HRIBAR Gotfrida, delavka iz Soštanja, Kujhova 5.

MOVH Franc, klepar iz Soštanja Heroja Rozmana 6 in GORSEK Stefanija, kmetovalka iz Ravn 107.
DERMOL Stanislav, rudar iz Lokovice 34 in MEDVED Silva, kmetovalka iz Prelog 27.
HRIBERSEK Franc, rudar iz Ravn 131 in SUMAH Antonija, delavka iz Soštanja, Glavni trg 2.
MEDVED Franc, usnarj iz Soštanja, Metleče 68 in GORSEK Justina, usnarjarska delavka iz Ravn 51.
SLATNIK Franc, delavec iz Celja, Trnovlje in IMPERL Antonija, kroj. pomočnica iz Sv. Florjana 57.
KAVSAK Alojz, skoblar iz Gorenja št. 4 in STROPNIK Elizabeta, tapetniška delavka iz Velikega vrha 3.
FAHDIGA Anton, kmetovalec iz Podgore št. 10 in KLINAR Marija, kmetovalka iz Rečice ob Paki 20.
LEKSE Janez, elektrotehnik iz Soštanja in MERC Doroteja, delavka iz Slatine 28.
BRUNSEK Stane, trgovski pomočnik iz Rečice ob Paki 46 in GORSEK Jožefa, delavka iz Ravn 51.
KORTNIK Emil, rudar iz Podgorja št. 16 in DOLER Marija, krojaška pomočnica iz Pesja št. 61.
LUKANC Alojz, tehnični risar iz Velenja, Koroska 26 in KRSINAR Olga, tehnični risar iz Preske 75.
SKLEDAR Alojz, rudar iz Velenja, Celjska 79 in VODUSEK Karolina, delavka iz Velenja, Koroske 7.
REDNIAK Vinko, rudar iz Smartinskih Cirkovce 13 in PRITRZNIK Angela, tkalka iz Gaberk št. 14.

SAJKO Anton, študent, iz Velenja, Celjska 13 in SKAPIN Alojzija, farmacevtski tehnik iz Vrabč št. 21.
SVAJGER Rudolf, inženir agronomije, iz Podsrede št. 105 in CAMLEK Rosvita, študent iz Podkrajja št. 61.
ZIDARN Jakob, delavec iz Podkrajja pri Velenju št. 66 in LIPICAR Ljubica, delavka iz Podkrajja pri Velenju št. 66.
SILC Franc, strojni ključavničar iz Velenja, Cufarjeva 5 in KUPNIK Ljubiša, tehnični risar iz Velenja, Tomšičeva 6.
JEMEC Jožef Bogdan, absolvent agronomije iz Maribora in JAKOB Ida, absolvent stomatologije iz Vitanja.
MURŠIČ Anton, rudar iz Velenja, Cufarjeva 2 in PRELOŽNIK Barbara, delavka iz Velikega vrha št. 15.
ODER Anton, delavec iz Velenja, Celjska 69 in SKOČAJ Ana, delavka iz Velenja, Celjska 1.
OBLISER Ivan, poljedelec iz Kavč št. 20 in PIRNAT Marija, poljedelka iz Skale št. 71.
COPAR Aleksander, avtomehaničar iz Lok 44 in PIKL Leopoldina, krojaška pomočnica iz Mozirja št. 177.
KOPITAR Stanislav, delavec iz Pesja št. 9 in PEVEC Ana, delavka iz Skal št. 5.
PEVEC Ivan, električar iz Skal št. 5 in ŽIVNA Eleonora, delavka iz Velenja, Celjska 103.
JAKOB Viljem, rudar iz Pesja št. 68 in DOLER Franciška, natakarica iz Pesja št. 59.
SME Ivan, strojni tehnik iz Velenja, Tomšičeva 16 in KRAMAR Vida, uslužbenka iz Velenja, Ljubljanska 40.
POBEČ Franjo, ključavničar iz Velenja, Tomšičeva 27 in LEGNER Rozalija, delavka iz Velenja, Kajuhova 8.
REDNAK Rudolf, delavec iz Skal št. 112 in SAMEC Bara, delavka iz Skal št. 112.
SPITAL Ciril Metod, uslužbenec iz Saleka št. 22 in PANTNER Elizabeta, uslužbenka iz Pake št. 5.
SALEJ Jože, kovinostrojar iz Velenja, Tomšičeva 1 in ZAJC Marija, uslužbenka iz Velenja, Saleška 12.
OJSTERSEK Alojz, tehnični risar iz Velenja, Saleška 14 in CESNIK Ana, uslužbenka iz Velenja, Saleška c. 14.

UMRLI SO:
POLAK Jože, upokojenec iz Brezovca 29, star 59 let; OCVIRK Viktor, električar iz Soštanja, Cesta Talcev 1, star 43 let; SKORNEK Marija, prevzličarica iz Zavodnje 46, stara 72 let; SKORNEK Franc, upokojenec iz Lokovice št. 73, star 71 let; HLEB Franc, otrok iz Topolšice 196, star 2 leti; GRACNER Jože, skladiščnik iz Stor 44, star 52 let; KRAJSEK Marija, delavka iz Korpov 29, stara 36 let; STEINER Avgusta, delavka iz Saleka 32, stara 82 let; RAK Anton, inv. upokojenec iz Velenja, Jenkova 14, star 84 let; ZAJC Jože, uslužbenec iz Gaberk št. 3, star 55 let.

KINO

KINO »SVOBODA« VELENJE

- 29. in 30. junija: nemški film TAJNOSTI ORIENTA, I. del
- 1. in 2. julija: nemški film TAJNOSTI ORIENTA, II. del
- 3. in 4. julija: francoski barvni CS film SLAVNE LJUBEZNI
- 6. in 7. julija: jugoslovanski film DOLGE LADJE
- 8. in 9. julija: nemški barvni CS film POLNOČNA REVILJA
- 10. in 11. julija: ameriški barvni CS film DVA TEDNA V DRUGEM MESTU
- 13. in 14. julija: ameriški VV film RAZBESNELO MORJE
- 15. in 16. julija: jugoslovanski film BELI SATAN
- 17. in 18. julija: angleški barvni film POD OKRILJEM NOCI

FILMSKO GLEDALIŠČE VELENJE

- 5. julija: ameriški barvni CS film LEV
- 12. julija: ameriški barvni CS film KOLOS Z RODOSA

KINO »KAJUH« SOŠTANJ

- 3. in 4. julija: sovjetski film DVOJNI OBRAČUN
- 7. julija: nemški film DOKAŽITE ALIBI
- 10. in 11. julija: nemški barvni film PESEM O PISANEM BALONU
- 14. julija: nemški film FLAMENKA
- 17. in 18. julija: ameriški film ERA VRAGA
- 21. julija: ameriški film VOJNI HEROJ
- 24. in 25. julija: angleški film POD OKRILJEM NOCI
- 29. julija: italijanski film RIMSKO ZLATO
- 31. julija: nemški film POSLEDNJA PRICA

MALI OGLASI

Ugodno prodam motorno kolo »Vespa«; Alojz Lukanc — Velenje, Koroska cesta 26.
Cilka Sušec iz Skal 117 preklicujem neresnične govornice zoper Franciško Juvan iz Lipja.
Veljavnost plačilnih kartonov preklicujeta: Oto Bratuša, številka 307 in Karel Avberšek, številka 23, oba zaposlena v rudniku lignita Velenje.
Ugodno prodam pohištvo. — Resman, Velenje, Cankarjeva 2.

ŠALEŠKI RUDAR

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČINE VELENJE

Lastnik in izdajatelj: Občinski odbor SZDL Velenje — Urejuje uredniški odbor: Maruša Dolejš, Ivan Fijavž, Franjo Kljun, Franc Lesnik, Ljuban Naraks, Milan Šterban, Jože Tekavec, Alojz Zavolovšek in Rudi Zevart. — Časopis izhaja vsak drugi četrtek. — Posamezna številka stane 30 din. — Letna naročnina 700 din in polletna 350 din. — Naročnina se vplača vnaprej na tekoči račun 603-16-608-43 pri Narodni banki Soštanj. — Naslov uredništva: »Šaleški rudar«, Velenje, Tiltov trg 2. — Kopirsov in fotografij ne vračamo. — Tisk in kličje: CP »Celjski tisk« Celje.

RUDNIK LIGNITA VELENJE

Vsem članom delovne organizacije naše iskrene čestitke za stanovski praznik.

Nadaljnjih delovnih uspehov pa želimo tudi vsem občanom ob Dnevu borca.

PROGRAM PRIREDITEV OB DNEVU RUDARJEV IN DNEVU BORCA

2. julij

- Otvoritev nogometnega turnirja ob 15. uri
- Nogometna tekma ZELTWEG — SOSTANJ ob 15.30
- Nogometna tekma VELENJE — CELJE ob 17.30
- Ognjemet na velenjskem gradu ob 21.30

3. julij

- Budnica ob 6. uri
- Zbor za parado v centru ob 8.30
- Parada iz centra proti kotalkališču krene ob 9. uri
- Slavnostni program na kotalkališču — pričetek ob 9.30 (Govor predsednika CDS RLV, skok čez kožo, obdaritev članov kolektiva, ki so že 20 let zaposleni pri rudniku)
- Finale nogometnega turnirja ob 16. in 18. uri
- Rokometni turnir na kotalkališču, pričetek ob 18.30 (sodelujejo: Celje, Store, Soštanj, Velenje)

4. julij

- Šahovski brzoturnir Savinjska dolina — Saleška dolina v delavskem klubu ob 10. uri

Vse prireditve bodo v Velenju

RUDARSKI ŠOLSKI CENTER

Ob Dnevu rudarjev in Dnevu borca želimo mnogo delovnih uspehov.

Cestitamo za dan rudarjev in Dan borca.

Projektivni biro
Velenje

Splošno gradbeno podjetje

**»VEGRAD«
VELENJE**

Cestitamo vsem prebivalcem občine Velenje in našim poslovnim prijateljem.

TRGOVSKO PODJETJE

**»MERKUR«
ŠOŠTANJ**

čestita svojim cenjenim strankam in vsem občanom ob Dnevu borca.

*Komunalno
obrtni center
Velenje*

Čestitamo vsem delovnim ljudem za Dan borca in Dan rudarjev.

Zelimo veliko delovnih uspehov

**Kmetijska
zadruga
ŠOŠTANJ**

Naše iskrene čestitke ob Dnevu borca.

Cestitamo vsem delovnim ljudem in poslovnim partnerjem.

**Kleparstvo - vodovod
ŠOŠTANJ**

Pridružujemo se čestitkam ob Dnevu rudarjev in Dnevu borca.

**Lekarna
VELENJE**

Trgovsko podjetje na malo in veliko

»Veletrg« VLENJE

Naše iskrene čestitke za Dan rudarjev in Dan borca.

Ob 4. juliju — Dnevu borca čestitamo vsem delovnim ljudem.

Termoelektrarna Šošta

Tovariški pozdrav ob DNEVU BORCA